

همه با هم

علیه فساد

سال سوم، شماره ۸، تابستان ۱۳۹۶

مرکز مطالعات و پژوهش های سلامت اداری و مبارزه با فساد

همه با هم علیه فساد

گردآوری و ترجمه:

محمود مهدوی‌فر

سال سوم، شماره ۸، تابستان ۱۳۹۷

**مرکز مطالعات و پژوهش‌های
سلامت اداری و مبارزه با فساد**

فهرست مطالب

مقدمه	۵
گزیده اخبار و رویدادهای بین‌المللی در مبارزه با فساد.....	۷
درآمدی بر اقتصاد سیاسی فساد.....	۱۷
مبارزه تایوان علیه فساد؛ در جست‌وجوی حکمرانی مطلوب.....	۳۱
روزنامه‌نگاری تحقیقی.....	۴۳
نگاهی به تجربه‌های بین‌المللی در مقابله با فساد دولتی	۵۵
معرفی کتاب.....	۶۵

مطالب مندرج در این گزارش نشانگر دیدگاه نویسندگان آن بوده و لزوماً نمایانگر دیدگاه سازمان بازرسی کل کشور نمی‌باشد.

مقدمه

فساد پدیده‌ای جهانی است که در همه کشورها وجود دارد، لیکن براساس شواهد، کشورهای کمتر توسعه‌یافته را بیش از سایرین مورد آسیب قرار می‌دهد، رشد اقتصادی را سرکوب می‌کند و بودجه‌های موردنیاز برای آموزش، بهداشت و سایر خدمات عمومی را از مسیر خود منحرف می‌سازد. براساس آمار بانک جهانی، سالانه و به‌طور تقریبی بالغ‌بر یک تریلیون دلار ازطریق رشوه ردوبدل می‌شود.

در این شماره، مطلبی باعنوان "درآمدی بر اقتصاد سیاسی فساد" پیوند میان پول و سیاست با تمرکز بر موضوع رشوه را موردبررسی قرار داده است. هدف این مقاله آن است تا با تحلیل اقتصادی مناسب، انگیزه‌های پرداخت رشوه به مأموران دولتی و عواقب آن ارزیابی‌شده و مسیر برای ارائه پیشنهادهای کاربردی روشن شود.

در بخشی دیگر با عنوان "روزنامه‌نگاری تحقیقی" نگاهی داشته‌ایم به سبکی از روزنامه‌نگاری که اگرچه سبکی شناخته‌شده و معتبر در دنیای رسانه‌ها و همچنین نزد فعالان مبارزه با فساد است، اما هنوز در میان روزنامه‌نگاران و فعالان عرصه مبارزه با فساد ایران چندان شناخته‌شده نیست.

همچون شماره‌های پیشین تلاش شده تا مطالبی در راستای برخی تجارب کشورهای مختلف در دستیابی به مؤلفه‌های حکمرانی خوب نیز ارائه شوند. به همین منظور پیشرفت‌های تایوان در طی دو دهه گذشته در مبارزه با فساد و تلاش‌های این کشور در جست‌وجوی حکمرانی مطلوب مورد بررسی قرار گرفته است و در نوشتاری دیگر مقایسه‌ای کلی بین شیوه‌های مبارزه با فساد در شرق و غرب داشته‌ایم و نکته پایانی قابل‌ذکر آن است که در این شماره در بخش معرفی کتاب به‌جای معرفی مفصل یک کتاب، چندین کتاب به‌صورتی مختصرتر معرفی شده‌اند.

مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد

گزیده اخبار و رویدادهای بین‌المللی

در مبارزه با فساد

دردسر جدید برای رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی^۱

حزب ائتلاف دموکراتیک، اصلی‌ترین حزب اپوزیسیون آفریقای جنوبی از سال ۲۰۰۹ تاکنون، ۱۱ بار برای به جریان انداختن مجدد این پرونده رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی تلاش کرده است.

در سال ۲۰۰۵ مشاور مالی سابق جاکوب زوما، رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی به تسهیل در رشوه‌گیری در قراردادهای متهم و محکوم به ۱۵ سال حبس شد اما بعداً به دلایل پزشکی آزاد شد.

زوما نیز متهم به فساد مالی، تقلب و پولشویی است. اتهاماتی که تأکید دارد نادرست است. او و برخی مقام‌های دولت وی متهم به دریافت رشوه در قرارداد ۵ میلیارد دلاری خرید جنگنده، قایق‌های گشتی و دیگر تسلیحات از شرکت‌های اروپایی از جمله انگلستان و فرانسه هستند.

سال گذشته دادگاه عالی پرتوریا در حکمی زوما را مجبور به رویارویی با اتهاماتش کرد. دادگاه استیناف نیز طی روزهای گذشته این حکم را به بررسی گذاشت. دیوان عالی آفریقای جنوبی قصد دارد به مدت دو روز درباره امکان پیگیری قانونی علیه جاکوب زوما، رئیس‌جمهوری این کشور گفت‌وگو کند. به گفته برخی از مسئولین، این پرونده تهدید بزرگی علیه جاکوب زوماست.

1 . <http://jamejamonline.ir/online/2993908675220540616>

رئیس جمهوری برزیل به فساد مالی متهم شد^۱

براساس اعلام تارنمای رسمی دادستانی کل برزیل، «میشل تمر» رئیس جمهوری این کشور به پیشگیری از اجرای عدالت و کسب درآمد نامشروع متهم شد. دادستانی برزیل همچنین تهدید کرده که برنامه اصلاحات اقتصادی دولت را به تعویق خواهد انداخت.

این دومین اتهامی است که قوه قضائیه برزیل براساس شهادت مالکان شرکت جی.بی.اس که بزرگ‌ترین شرکت فرآورده‌های گوشتی دنیاست، متوجه رئیس جمهوری این کشور می‌کند.

در تازه‌ترین دور این اتهام‌ها، دادستان برزیل گفته است که تمر در ازای اعطای امتیازهای سیاسی رشوه گرفته و همچنین برای ساکت کردن شاهی که قصد شهادت علیه وی داشته توطئه‌چینی کرده است.

براساس گزارش رویترز، پرونده قبلی مبنی بر اخذ رشوه از مقام‌های شرکت جی.بی.اس، ماه پیش ازسوی هم‌پیمانان تمر در مجلس سفلی برزیل متوقف شد. این نهاد قانون‌گذاری برزیل اختیار تصمیم‌گیری درخصوص محاکمه رئیس‌جمهور ازسوی دیوان عالی کشور را دارد.

1. <http://www.irna.ir/fa/News/82665170>

با این حال، این اتهام‌ها همچنان به قوت خود باقی است و دادستان‌ها این امکان را دارند که پس از پایان دوره ریاست جمهوری تمر در ۱ ژانویه سال ۲۰۱۹ میلادی این اتهام‌ها را تعقیب کنند.

اتهام‌های مطرح‌شده بخشی از پرونده فساد گسترده در میان مقام‌های دولتی برزیل است که صدها شخصیت تجاری و سیاسی این کشور از جمله ده‌ها عضو کنگره و سه رئیس‌جمهوری پیشین را شامل می‌شود. لولا داسیلوا رئیس‌جمهوری پیشین برزیل پیش‌تر به ۹ سال و ۸ ماه زندان محکوم شده و اموال او توقیف شده است.

تأیید حکم رد صلاحیت مادام‌العمر نواز شریف^۱

قضات عالی پاکستان بار دیگر گردهم آمده و درخواست تجدیدنظری که نوازشریف برای حکم رد صلاحیت خود ارائه کرده بود را مورد بررسی قرار دادند.

این درخواست پس‌از آن ارائه شد که نخست‌وزیر سابق پاکستان به جرم فساد اقتصادی به‌صورت مادام‌العمر از تمامی عرصه‌های سیاسی کنار گذاشته‌شده و رد صلاحیت شد. پنج قاضی عالی پاکستان پس از بررسی اعتراضات و دلایلی که وکلای نوازشریف ارائه کرده بودند، مجدداً حکم صادرشده را تکرار و اعتراضات نوازشریف را رد کردند.

شیخ عظمت سعید رئیس قضات دادگاه عالی پاکستان بیان کرد: ما بدون توجه به موقعیت سیاسی نوازشریف و همچنین خطراتی که ممکن است متوجه قضات باشد و با محور قرار دادن قانون اساسی حکم را صادر کرده‌ایم و اعتراضی که نوازشریف انجام داده است از نظر قانونی ارزشی نداشته و او نتوانست دلایلی ارائه کند که باعث تغییر حکم شود.

آصف سعید کھوسه دیگر قاضی این پرونده نیز تصریح کرد ما برای ارائه حکم نهایی دقت فراوانی انجام داده‌ایم و اساس این حکم دلایل محکوم و خلل‌ناپذیری است که وجود دارد.

ازسوی دیگر اداره ملی پاسخگویی موسوم به «نیب» نیز پرونده فساد اقتصادی نوازشریف و فرزندانش را بررسی می‌کند تا در صورت اثبات جرم مجازات‌هایی را نیز برای آنان در نظر بگیرد.

پارلمان مغولستان، نخست‌وزیر را برکنار کرد^۲

اکثریت قانون‌گذاران حزب حاکم خلق مغولستان به اعضای حزب اپوزیسیون پیوستند تا جارگالتولگا اردنبات، نخست‌وزیر این کشور و کابینه ۱۴ ماهه‌اش در پی اعطای امتیاز قراردادهایی به ارزش ۳۲۸ میلیون دلار استعفا کنند.

1. <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/06/25/1520501/>
2. <http://www.isna.ir/news/96061709924>

باتزاندان جالباسورن، قانون گذار حزب دموکرات، دولت اردنبات را به "دزدی" متهم کرد و گفت: دولت در نبرد علیه فساد شکست خورد. طرفداران این استعفا اشاره کردند که این قراردادها با وزیر دادگستری که صاحب یک شرکت بزرگ عمرانی است، یک دبیر کابینه که سهام دار یک شرکت راه سازی است و نیز وزیر کار و حفاظت اجتماعی که خانواده اش صاحب یک شرکت بزرگ معدنی هستند، منعقد شده است. این قراردادها در زمینه راه سازی و وسایل انتقال نیرو از جمله پست های برق برای استخراج از معادن منعقد شده اند.

اردنبات که از سال ۲۰۱۶ در سمت خود مشغول فعالیت است همچنین برای توزیع میلیون ها دلار پول نقد در میان خانواده های دارای فرزند، پیش از انتخابات ۷ ژوئیه طی اقدامی متظاهرانه برای پیروزی نامزد حزب حاکم در انتخابات که نتوانست اکثریت آرا را نیز به دست آورد، متهم شد.

این دولت همچنین ۲۳ میلیون دلار، معادل دو برابر درآمد اقتصادی سالانه مغولستان بدهکار است و به تازگی از صندوق بین المللی پول ۵,۵ میلیارد دلار کمک مالی دریافت کرده است.

رشوه ۳ میلیارد دلاری به اروپا برای لاپوشانی فساد^۱

گزارشی تحقیقی نشان می‌دهد، طبقه حاکم جمهوری آذربایجان در طول دو سال دو میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار پول و هدایای گران‌قیمت به سیاستمداران و گروه‌های فشار اروپایی که رویکرد مثبتی به دولت این کشور داشتند، پرداخت کرده‌اند.

به گزارش گاردین، در زمانی که این پول‌ها پرداخت می‌شد، دولت آذربایجان به فساد مالی نظام‌مند، دستکاری در انتخابات و زندانی کردن سیاستمداران مخالف، فعالان حقوق بشر و روزنامه‌نگاران متهم بود.

آغاز رسیدگی به بزرگ‌ترین پرونده فساد بانکی ویتنام با ۵۱ متهم^۲

تارنمای "ویتنام پلاس" اعلام کرد دادگاه خلق هانوی نخستین جلسه دادرسی "ها وان تام" رئیس سابق هیأت مدیره بانک سهامی عام اقیانوس (اوشن بانک) و ۵۰ متهم را برای نقض مقررات و سیاست پولی دولت برگزار کرد. در این دادگاه بیشترین شمار افراد احضار شده‌اند که شامل ۷۲۷ نفر، از جمله شاکیان مدنی، شاهدان و ارزیاب‌ها هستند.

1. <https://tnews.ir/news/f3f693658036.html>
2. www.irna.ir/fa/News/82647610/

در این پرونده که یکی از بزرگ‌ترین پرونده‌های جرایم اقتصادی ویتنام است، رئیس سابق هیأت مدیره اوشن بانک و ۵۰ مدیر اجرایی و کارکنان

بانک متهم به تخصیص دارایی و نقض مقررات وام‌های مؤسسات اعتباری، سوءاستفاده از موقعیت و قدرت در حین وظیفه و اقدام خلاف مقررات دولتی و مدیریت اقتصادی هستند که باعث عواقب جدی برای اقتصاد این کشور شده است.

از میان ۵۱ متهم ویتنامی، ۷ نفر بازداشت و ۴۴ نفر دیگر با وثیقه آزاد شدند. براساس گزارش دادگاه عالی قضایی ویتنام، زمانی که ها وان تام رئیس سابق هیأت مدیره اوشن بانک مشغول به کار بود، همدستانش مرتکب تخلفات مربوط به اعطای وام شدند که این مسئله موجب زیان به بانک شد و به‌طور جدی بر سیاست‌های پولی دولت تأثیر گذاشته است.

انجام این امور خلاف قانون، منجر به زیان حدود ۲ هزار میلیارد "دانگ" (واحد پول ملی ویتنام) معادل ۸۸ میلیون دلار به بانک شد.

وی به‌طور خاص درحالی که دارای بالاترین موقعیت در بانک بود، نیروهای خود را ترغیب به ارائه وام به دیگر مسئولان بانکی بدون تضمین شرایط وام، وثیقه و مقاصد مناسب کرده است که این مسئله باعث زیان اقتصادی ۳۵۰ میلیارد "دانگ" (۱۵,۳ میلیون دلاری) به بانک شده است.

رئیس سامسونگ به ۵ سال حبس محکوم شد^۱

دادگاهی در کره جنوبی، لی جائه یونگ، گرداننده اصلی امپراتوری تجاری سامسونگ را به اتهام ارتشاء و سایر اتهامات فساد مالی مجرم تشخیص داد و به ۵ سال زندان محکوم کرد.

صدور این حکم محکومیت ضربه‌ای به اعتبار شرکت سامسونگ، بزرگ‌ترین تولیدکننده تلفن‌های همراه هوشمند جهان و بزرگ‌ترین شرکت خانوادگی کره جنوبی به‌شمار می‌رود.

این پرونده که به «محاكمه قرن» معروف شده بود و ماه‌ها رسانه‌های کره جنوبی را درگیر خود کرده بود و همچنین بخشی از رسوایی سیاسی بود که موجب برکناری و محاکمه پارک گئون‌هی، رئیس‌جمهور سابق کره جنوبی شد.

لی درمورد اتهام پرداخت رشوه به خانم پارک در قبال حمایت دولت کره جنوبی از یک اقدام جنجالی و کمک به وی برای تحکیم حکمرانی‌اش بر شرکت سامسونگ مجرم شناخته شده است. این مدیر ۴۹ ساله که به نام جی وای لی هم شناخته می‌شود، گرداننده اصلی امپراتور تجاری سامسونگ به‌شمار می‌رود، زیرا پدر بیمارش به دنبال حمله قلبی سال ۲۰۱۴ عملاً اختیار اداره شرکت را از دست داده است.

دادگاه همچنین آقای لی را درمورد اتهامات ادای شهادت دروغ، پنهان کردن منافع مجرمانه، اختلاس و پنهان کردن دارایی‌هایش در خارج از

1. <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/06/03/1501307/>

کشور مجرم شناخته است. وکلای وی این حکم را رد کرده و اعلام نموده‌اند که درخواست فرجام خواهند کرد. بعد از انتشار خبر این محکومیت، ارزش سهام شرکت سامسونگ الکترونیکس، با سقوط ۱,۱ درصدی مواجه شد.

فرار خانم نخست‌وزیر به دبی^۱

نخست‌وزیر سابق تایلند "یینگلاک شیناواترا" که متهم به فساد مالی است به گفته هم‌حزبی‌هایش، برای خلاصی از زندان به دبی گریخته است. به گفته هم‌حزبی‌های وی، یینگلاک هفته گذشته از راه هوایی به سنگاپور رفته و از آنجا عازم منزل برادر خود شده است و در تبعیدی خودخواسته در دبی به سر می‌برد.

این سیاستمدار ۵۰ ساله تایلندی که خانواده‌اش بیش از ۵۱ سال بر عرصه سیاست این کشور تسلط داشتند، در ارتباط با میلیاردها دلار ضرر ناشی از طرح یارانه برای برنج کاران، با اتهام رسوایی مالی روبه‌روست. اگر وی مجرم شناخته شود، محکومیت ۱۰ سال زندان در انتظارش خواهد بود.

1 . <http://hamshahrionline.ir/details/380307/world/asia>

درآمدی بر اقتصاد سیاسی فساد^۱

1 . https://piie.com/publications/chapters_preview/12/2iie2334.pdf

فساد هم در سطوح دولتی و هم بخش‌های خصوصی رخ می‌دهد. هرگاه یک کارمند بخش دولتی دارای قدرتی در زمینه توزیع یک مزیت یا هزینه‌ای در بخش خصوصی باشد، انگیزه‌هایی برای رشوه به وجود می‌آید. بنابراین فساد به میزان سود و هزینه‌های تحت کنترل مسئولان رسمی بستگی دارد. افراد و شرکت‌های خصوصی به پرداخت رشوه برای به‌دست آوردن این مزایا و اجتناب از هزینه‌ها تمایل دارند. دولت‌ها باید تصمیم بگیرند که چه زمانی چنین پرداخت‌هایی قانونی است و چه زمانی باید به آن‌ها برچسب رشوه غیرقانونی بزنند. پیوند میان پول و سیاست‌ها یک رابطه عمیق است و در کشورهای مختلف شیوه‌های حل و فصل مختلفی دارد. با این حال، تحلیل اقتصادی می‌تواند انگیزه‌های پرداخت رشوه به مأموران دولتی و عواقب آن‌ها را ارزیابی کرده و اصلاحاتی را پیشنهاد کند. کشورها تفاوت زیادی در میزان شیوع و سطح فساد با یکدیگر دارند. در برخی از کشورها، بعضی از صنایع، اداره‌های دولتی و سطوح پایین نهادهای دولتی بسیار فاسد هستند، در حالی که بقیه فاسد نیستند. به‌طور کلی، در کشورهای زیادی مانند ایالات متحده، هند و چین هیچ راهی برای اندازه‌گیری سطح فساد وجود ندارد. همچنین داده‌های مطمئنی نیز درخصوص شدت فساد در میان کشورها وجود ندارد و به‌احتمال زیاد در اصل نمی‌تواند وجود داشته باشد.

با این وجود، هنگامی که از تجار سؤال می‌شود، پاسخ‌های آن‌ها نشان می‌دهد که مشکل در میان کشورها به شکل گسترده‌ای متغیر است. بررسی‌ها نشان می‌دهند درون هر کشور، برخی از سازمان‌های دولتی (برای مثال، اداره‌های جمع‌آوری مالیات، گمرک و پلیس) نسبت به سایر اداره‌ها مشکلات بیشتری دارند.

قضاوت درخصوص شدت فساد در قراردادهای تجاری بین‌المللی نیز دشوار است. اما صرفاً برای ارائه یک مقیاس، اگر تنها ۵ درصد از ۹۰ میلیارد از سرمایه مستقیم خارجی در جهان در حال توسعه در سال ۱۹۹۵ به عنوان رشوه پرداخت شود، رشوه کل در حدود ۴٫۵ میلیارد دلار در سال خواهد شد. اگر همین مقدار را برای پرداخت رشوه در واردات کالا در نظر بگیریم، مجموع کل در حدود ۸۰ میلیارد دلار خواهد بود (گزارش بانک جهانی ۱۹۹۶).

فساد می‌تواند به میزان قابل توجهی بر کارایی، عدالت و مشروعیت فعالیت‌های دولتی اثر بگذارد. با این وجود، معمولاً در نمونه‌های حاد، خطر میزان معینی از فساد تحمل می‌شود. مطالعه گسترده‌ای درخصوص یک منطقه آبیاری در هند نشان می‌دهد که ۲۰ تا ۵۰ درصد اعتبارات فراهم‌شده توسط دولت به دلیل فساد و کارهای خلاف قانون در این بخش به هدر رفته است. کار مشابهی در پاکستان به وسیله متخصصان آبیاری انجام شد و نشان داد که خروجی‌های آب غیرقانونی از دولت خریداری شده و هزینه سنگینی را به کشاورزان پایین دست تحمیل کرده است. (موری - راست، هاموند و واندربولد ۱۹۹۴؛ واندربولد ۱۹۹۰؛ واندربولد و سوندسن ۱۹۹۴). مطالعه دیگری در تایلند نمونه‌های متعددی از فساد نظام اداری را در پروژه‌های زیرساختی، ساخت‌وساز و سایر بخش‌ها مستند کرده است. از ۲۰ تا ۴۰ درصد هزینه‌های پروژه‌ها برای سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۹۰ به دلیل فساد به هدر رفته بود (فونگپایچات و پیریاریانسن ۱۹۹۴، ۲۵-۳۴). در برزیل تحت ریاست جمهوری فرناندو گولار دملو، رشوه قراردادهای دولتی از ۱۵ درصد به ۳۰ الی ۵۰ درصد افزایش یافت.

خصوصی‌سازی در اروپای شرقی، روسیه و کشورهای در حال توسعه نمونه‌های متعددی از فساد را در بازار نشان می‌دهد. در کره جنوبی، رشوه به ناظران ساختمانی منجر به ساخت‌وساز غیراستاندارد فروشگاهی بزرگ شد که در نهایت فرو ریخت و چندین انسان کشته شدند (پارک ۱۹۹۵). در اندونزی، فساد در خدمات گمرک به میزانی رشد کرده است که رئیس دولت قراردادی را با بنگاه خصوصی سوئیسی امضا کرد تا وظایف این سازمان دولتی را انجام دهد (GATT, 1991, 1995). در گینه، تقاضای مستمر برای رشوه یکی از ویژگی‌های هر نوع قرارداد تجاری گزارش شده

است. از ایتالیا تا غنا و ونزوئلا، فسادهای اعلام شده دولت وقت را سرنگون کرده است و یا منجر به دستگیری حاکمان سابق شده است.

همان طور که این مثال ها نشان می دهند، فساد هم در کشورهای در حال توسعه و هم در کشورهای صنعتی رایج است. اما آیا باید رشوه را نگران کننده دانست؟ برخی کشورها با وجود فساد شدید شاهد رشد اقتصادی نیز بوده اند. در اندونزی، تایلند و کره، فساد و رشد اقتصادی بایکدیگر افزایش یافتند. شاید کشورهای فقیر و سنتی نباید نگران فساد گسترده در سیاست های اصلاحی اقتصادی طراحی شده باشند. شاید کشورهای فاسد با نرخ های رشد بالا باید انحراف اعتبارات را به عنوان امری عادی بپذیرند. دو استدلال اساسی در برابر چنین تحملی وجود دارد.

اول آنکه، کشورهایی که از نظر دستگاهی فاسد هستند و رشد اقتصادی قابل قبولی را هم تجربه کرده اند، همواره در خطر سقوط به سراشیبی نیز قرار دارند. فساد می تواند تا زمانی که رشد ضعیف می شود، خود را تغذیه کند و رشوه های کلان تری را تولید نماید. تحمل فساد ممکن است برخی مسیرهای انعطاف ناپذیر در سیستم را هموار کند، اما رشدی که اجازه فساد را داده است می تواند به تدریج فعالیت های بهره ور را به فعالیت های غیر بهره ور تبدیل کرده و به رشد و سرمایه گذاری آینده آسیب بزند. بدون سیاست های اصلاحاتی درستکارانه، فساد چیزی نیست که در یک کشور به خودی خود از بین برود.

دوم، رشد اقتصادی تنها هدف شایسته پیگیری نیست. فساد تمایل به انحراف تخصیص مزایای اقتصادی براساس بایدها و نبایدها دارد و منجر به نابرابری توزیع درآمد می شود. در نمونه های حاد، فساد می تواند پایداری سیاسی را تضعیف کند. حتی هنگامی که فساد تنها راه دور زدن سیاست های به شدت محدود کننده دولت باشد، بازهم باید دومین انتخاب در بهترین ها باشد. به ویژه برای اقتصادهای در حال ظهور و سنتی، نباید ثبت یک رشد قابل قبول را به بهای وجود مستمر فساد دولت ها و روابط خصوصی ناکارآمد و ناعادلانه به دست آورد.

گاهی اوقات هیچ تمایزی میان دارایی های دولتی و خصوصی وجود ندارد و مأموران دولتی به سادگی دارایی های دولتی را از آن خود می کنند. باین همه، نمونه های پیچیده تری هم هست که در آن یک فرد یا سازمان

به یک مأمور دولتی رشوه می‌دهد تا مزیتی کسب کند. پرداخت‌ها ممکن است برای مزیت خصوصی مأمور یا خانواده‌اش و یا ممکن است یک دستاورد انتخاباتی غیرقانونی باشد.

از حکومت‌های غیردموکراتیک کاملاً صرف‌نظر می‌کنیم؛ چراکه هیچ تمایزی میان محدوده‌های دولتی و خصوصی وجود ندارد و حاکم و همراهانش به‌سادگی هر چه که بخواهند از ثروت کشور را به خود اختصاص می‌دهند. در عوض، بر کشورهایی تمرکز می‌کنیم که قانون، فن‌سالاران، وزرای کابینه، قانون‌گذاران و قضات را از رشوه و سایر اشکال قراردادهای شخصی منع کرده‌اند. امروزه بیشتر کشورها در این دسته قرار دارند.

در پیگیری اصلاحات واقع‌گرایانه، دانستن این امر اهمیت دارد که همانند تمامی فعالیت‌های غیرقانونی، سطح بهینه رشوه صفر وجود ندارد. کنترل رشوه هزینه‌بر است. اصلاحات باید هزینه‌های حاشیه‌ای و همچنین مزایای حاشیه‌ای استراتژی‌های ضدفساد را در نظر بگیرند.

علاوه بر این، مبارزه با فساد خود پایانی بر همه‌چیز نیست. کشمکش علیه کارهای غیرقانونی بخشی از هدف بزرگ‌تر ایجاد دولت کارا تر است. اصلاح‌طلبان فقط نگران فساد نیستند، بلکه اثر انحرافی آن بر توسعه و اجتماع نیز نگران‌کننده است. فساد گسترده نشان‌دهنده آن است که چیزی در روابط میان دولت و اجتماع اشتباه است.

شدت و سطح رشوه و سایر اشکال اعمال خلاف قانون، تنها به نتایج بالقوه حاصل از رشوه بستگی ندارد بلکه به خطر قراردادهای فاسد و به قدرت چانه‌زنی نسبی رشوه‌دهندگان و رشوه‌گیرندگان احتمالی بستگی دارد. ویژگی‌های ساختاری که در اینجا بر آن‌ها تأکید شد می‌توانند تنها بخشی از توضیح سطح فساد باشند. بسیاری از مأموران در مواجهه با وسوسه‌های فراوان درستکار می‌مانند و بسیاری از افراد معمولی و تجار از پرداخت رشوه حتی باوجود دستاوردهای بسیار بزرگ کوتاه‌مدت اجتناب می‌کنند.

چندین سؤال کلیدی که در دنیای درحال توسعه و صنعتی وجود دارد را درنظر می‌گیریم:

- چه فرصتهایی برای دستاوردهای اقتصادی خصوصی در تعامل میان بخش‌های دولتی و خصوصی وجود دارد؟
- چه چیزی اندازه و شدت پرداخت رشوه را تعیین می‌کند؟
- عواقب سیاسی، اقتصادی و توزیعی فساد چیست؟
- چه استراتژی‌هایی برای کاهش فساد می‌تواند استفاده شود؟

فرصت‌های اقتصادی فساد چه هستند؟

تقاضا برای خدمات فساد - که عرضه رشوه می‌باشد - به‌اندازه و ساختار دولت بستگی دارد. رشوه‌ها به دو دلیل پرداخت می‌شوند: برای دستیابی به مزایای دولتی و برای اجتناب از هزینه‌ها. یک استراتژی ضدفساد باید مزایا و هزینه‌های تحت کنترل مأموران دولتی را کاهش دهد و اختیار آن‌ها برای تخصیص مزایا و اعمال آسیب‌ها را محدود کند. برخی از این احتمالات چه هستند؟

پرداخت‌ها (رشوه) برای دریافت مزیت دولتی

دولت کالاها و خدمات را می‌خرد و می‌فروشد، یارانه‌ها را توزیع می‌کند، خصوصی‌سازی بنگاه‌های دولتی را سازمان‌دهی می‌کند و امتیازهای انحصاری را فراهم می‌نماید. مأموران به‌طور مکرر انحصار اطلاعات ارزشمند را در اختیار دارند. تمامی این فعالیت‌ها انگیزه‌هایی برای فساد ایجاد می‌کنند.

هنگامی که دولت خریدار یا کارفرما است، چندین دلیل برای پرداخت به مأموران وجود دارد. اولاً، یک پیمانکار ممکن است رشوه بدهد تا در فهرست پیشنهادکننده‌های شایسته قرار گیرد. ثانیاً، این پیمانکار ممکن است برای به‌دست آوردن معیارهای سازمان دولتی و در نتیجه آن تبدیل شدن به تنها پیمانکار دارای شایستگی پیشنهاد دادن، رشوه بدهد. ثالثاً، یک پیمانکار ممکن است رشوه بدهد تا به‌عنوان پیمانکار برنده انتخاب شود. درنهایت، هنگامی که پیمانکار انتخاب می‌شود ممکن است رشوه بدهد تا قیمت‌ها را بالا برده و یا کیفیت را کاهش دهد.

دولت‌ها معمولاً کالاها و خدمات را زیر قیمت بازار می‌فروشند. اغلب قیمت‌های دوگانه، یک قیمت پایین دولتی و یک قیمت بازار که بالاتر است، وجود دارد. در نتیجه بنگاه‌ها برای دسترسی به عرضه‌های دولتی زیر

قیمت بازار به مأموران رشوه می‌دهند. برای مثال در چین، بسیاری از مواد خام در دو قیمت یارانه‌ای دولتی و قیمت آزاد بازار به فروش می‌روند. رشوه در اینجا شایع است.

هنگامی که عرضه اعتبارات و نرخ بهره توسط دولت کنترل شود، ممکن است که برای دسترسی به اعتبارات رشوه پرداخت شود. مصاحبه با تجار در اروپای شرقی و روسیه نشان می‌دهد که پرداخت‌ها برای دستیابی به اعتبارات مستمر هستند. در لبنان یک بررسی مشابه آشکار کرد که وام‌ها بدون پرداخت رشوه در دسترس نبوده‌اند.

به‌طور مشابه، نرخ‌های ارز چندگانه معمولاً منعکس‌کننده بنیان‌های اساسی اقتصادی نیستند، بنابراین انگیزه‌هایی برای پرداخت رشوه برای دریافت ارز خارجی کمیاب با نرخ‌های خوب ایجاد می‌شود. برای مثال یک هشدار بانک جهانی در پاراگراف به این نکته اشاره می‌کند که در دهه ۱۹۸۰ سیستم نرخ ارز چندگانه کشور منجر به فساد شد. تخصیص مجوزهای صادرات و واردات کمیاب نیز با توجه به ارتباط رشوه‌ها با ارزش مزیت‌های انحصاری اعطاشده، یک منبع رایج برای پرداخت‌ها و پشتیبانی‌هاست.

یک نوع خدمات ممکن است کمیاب باشد در نتیجه افراد حاضرند که رشوه بدهند تا گیرنده آن خدمات شوند و یا خدماتی ممکن است یک حق استحقاقی باشد که در این صورت افراد حاضرند رشوه بدهند تا در گروه واجد شرایط قرار گیرند. برای مثال در مدیریت برنامه‌های مسکن دولتی در ایالات متحده، شمار خانوارهای واجد شرایط همیشه از شمار واحدهای یارانه‌ای بیشتر است. در هند برخی از دولت‌ها مستمری‌های آزمایشی را برای افراد فقیر فراهم کرده‌اند. شمار افراد مستحق از کمک‌های مالی در دسترس بیشتر است. سازمان‌های غیردولتی که با فقرا کار می‌کنند گزارش کرده‌اند که درخواست‌کننده‌ها باید رشوه بدهند تا واجد شرایط شناخته شوند و سپس باید به کارمندان پست نیز برای تحویل چک‌های پرداختی رشوه بدهند. پرداخت‌ها ممکن است برای تغییر نتایج آزمون‌های موردنیاز برای دانشگاه‌ها و یا اجبار پزشکان به اعلام معلولیت افراد صورت گیرد تا افراد شایسته‌ی دریافت پرداخت‌های یارانه‌ای شوند.

خصوصی سازی شرکت های دولتی می تواند عملکرد اقتصاد را بهبود بخشد و در نتیجه فساد را کاهش دهد. با این حال، تحویل دارایی های دولتی به بخش خصوصی خود می تواند انگیزه هایی را برای فساد ایجاد کند. فروش یک سازمان نیمه دولتی و یا یک بنگاه دولتی بزرگ مشابه پیشنهادها برای یک پروژه ی زیرساختی دولتی بزرگ است. بنابراین انگیزه ها برای کار خلاف قانون مشابه است. یک بنگاه ممکن است برای مشمول شدن در فهرست پیشنهاددهنده های محق و یا محدود کردن تعداد آن ها رشوه بدهد. این شرکت ممکن است برای کسب ارزیابی پایین از ملک دولتی تحت اجاره یا فروش برای منفعت در فرایند انتخاب، رشوه بدهد.

پیش از اصلاح فرایندها، خصوصی سازی در آرژانتین به سود آن هایی بود که به اطلاعات و ارتباطات داخلی دسترسی داشتند. برخی از خصوصی سازی ها در بلوک شرق ظاهراً شامل تبادلات فاسد مشابهی بوده است.

در نهایت، برای تمامی انواع برنامه های دولتی، کارمندان اطلاعاتی دارند که برای افراد بیرونی ارزشمند هستند. بنابراین بنگاه ها و افراد خصوصی ممکن است برای به دست آوردن این اطلاعات یا دسترسی زودتر به آن ها نسبت به رقبا، رشوه بپردازند.

پرداخت ها (رشوه) برای اجتناب از هزینه ها

دولت ها مقررات را اعمال می کنند، مالیات ها را وضع کرده و قوانین جزایی را به اجرا درمی آورند. مأموران می توانند درخصوص مواردی که با آن ها سروکار دارند وقفه ایجاد کرده و یا سوءاستفاده کنند. آن ها می توانند به صورت انتخابی هزینه ها را به شیوه ای اعمال کنند که موقعیت رقابتی شرکت ها در صنعت را تحت تأثیر قرار دهد.

شرکت ها تحت برنامه های قانونی، ممکن است برای کسب تفسیری به نفع خود از این قوانین و یا کسب یک قضاوت انتخابی به نفع خود رشوه بدهند. آن ها ممکن است برای اجتناب و یا سبک کردن بار قانونی و یا شفاف سازی نیازمندی های قانونی در جاهایی که قوانین شفاف نیستند رشوه بدهند. انگیزه ها برای فساد می تواند به خصوص برای شرکت های دولتی خصوصی شده و تازه کار بالا باشد. بنابراین، آن هایی که به

اقتصادهای در حال توسعه و سنتی توصیه می کنند که سازمان های نظارتی را برای دستگاه های دولتی تأسیس کنند، بر شفافیت و فرایند باز تأکید دارند.

در دولت فدرال، قوانین ناسازگار می تواند اجتناب از رشوه را دشوار کند. یک مطالعه بانک جهانی روی شرکت های خصوصی در برزیل، داستان کارآفرینی را که به طور هم زمان از سوی بازرسان ایالتی و فدرال مورد بازرسی قرار گرفته بود را بیان می کند. هدف این بازرسی مشترک کسب اطمینان از این موضوع بود که شرکت مذکور هیچ کدام از قوانین ناسازگار برای اطفای حریق را زیر پا گذاشته باشد.

مالیات ها همیشه سنگین هستند بنابراین تجارت ها و افراد ممکن است با جمع کنندگان مالیات برای کاهش مجموع جمع شده تبانی کنند. پس اندازها بین مالیات دهندگان و مأموران تقسیم می شود. در برخی از بخش های اروپای شرقی و اتحادیه جماهیر شوروی سابق که نرخ مالیات بسیار بالا است، تجار رشوه های بالایی را پیشنهاد می دهند. در ایتالیا بسیاری از موارد فساد شامل پرداخت به بازرسان مالیاتی می باشد و احتمال آلوده شدن مأموران گمرک به فساد نیز بالا است، چراکه آن ها چیزی را کنترل می کنند که برای شرکت ها ارزش دارد (دسترسی به دنیای بیرون). پرداخت ها معمولاً برای کاهش تعرفه ها و پرداخت های صادراتی و کسب مجوزهای صادرات و واردات است. اصلاحات گمرک در اندونزی و مکزیک به دنبال فساد گسترده در این بخش به وجود آمد.

در اینجا تجویزهای اقتصاددان بازارمحور و اصلاح طلبان ضدفساد در کنار هم اجرا می شوند. سیاست های تجارت آزاد، هم کارایی را در اغلب شرایط بهبود می بخشد و هم رانت های اقتصادی در دسترس برای فاسد کردن مأموران را کاهش می دهد. تحمل فساد به عنوان راهی برای دور زدن سیاست های محدودکننده تجارت منجر به نابرابری ها و ناکارآمدی های گسترده می شود. مطالعات نشان می دهند که با افزایش نرخ تعرفه ها، جمع آوری تعرفه ها به عنوان سهم تعرفه های اسمی کاهش یافته و واریانس نرخ های واقعاً پرداخت شده افزایش می یابد. این نتایج با این دیدگاه که انگیزه های فساد با افزایش نرخ مالیات و تعرفه افزایش می یابد سازگار است.

تجارت‌های غیرقانونی در برابر اخاذی آسیب‌پذیر هستند. قدرت‌های قانونی از پلیس تا اعضای دستگاه عدالت، می‌توانند برای چشم‌پوشی از تخلفات و یا محدود کردن جریمه‌ها، رشوه درخواست کنند.

اما به ندرت پیش می‌آید که تجارت‌های غیرقانونی، قربانیان بی‌گناهی باشند. آن‌ها ممکن است فعالانه پلیس را فاسد کنند. آن‌ها نه تنها به دنبال ایمنی در برابر پیگرد قانونی هستند بلکه در جستجوی اطمینان از قدرت انحصاری در بازار غیرقانونی نیز می‌باشند. برای مثال، در ایالات متحده، قماربازان و فروشندگان مواد مخدر به مأموران رشوه می‌دهند تا به رقبای آن‌ها یورش ببرند و یا ورود را محدود کنند. در سطح محلی در تایلند، برخی از قدرت‌های دولتی از شرکت‌های مجرم در برابر رقابت و قانون محافظت می‌کنند. برخی از تجار غیرقانونی به جای دخیل کردن مأموران دولتی برای آزار رقبا ممکن است درگیر ترساندن رقبای بالقوه شوند و معمولاً به پلیس رشوه می‌دهند تا در تلاش‌های خصوصی آن‌ها برای تسلط بر بازار مداخله نکنند.

از آنجایی که زمان نوعی ثروت است، شرکت‌ها و افراد در همه‌جا برای اجتناب از ایجاد وقفه، حاضر به پرداخت هستند. برای مثال، اگر دولت یا سازمان نیمه‌دولتی قبوض خود را به موقع پرداخت نکند، پیمانکارها یا مشتریان ممکن است برای سرعت بخشیدن به پرداخت‌ها به مأموران دولتی رشوه بدهند. در بسیاری از کشورها، پرداخت‌های غیررسمی برای به دست آوردن خدمات تسریع شده مانند تلفن، پاسپورت یا گواهینامه رانندگی لازم است. گاهی اوقات، خدمات تنها برای افراد فاسد و ناصبور در دسترس است و نه شهروندان درستکار. در سنت پترزبورگ در سال ۱۹۹۲، نرخ نصب تلفن ۲۰۰ دلار بود. اخیراً در روزنامه‌ای هندی فهرستی از هزینه‌ها برای محدوده‌ای از خدمات دولتی منتشر شده است.

پرداخت‌ها (رشوه) برای موقعیت‌های اداری

زمانی که فساد فراگیر است، موقعیت‌ها در دیوانسالاری دولتی دارایی‌های ارزشمندی می‌گردد و تقاضا به سمت مشاغل در بخش دولتی بیشتر می‌شود. در برخی از کشورهای در حال توسعه، بازار پر جنب و جوش برای موقعیت‌های دیوان‌سالاری وجود دارد که رشوه‌های بزرگ خلق می‌کند. موقعیت‌ها در اداره پلیس فاسد ارزش ویژه‌ای دارند. مشاغل در اداره‌هایی با

فرصت‌های کمتر مانند خدمات خارجی ممکن است درخواست‌کننده‌های کمتری را جذب خود کنند. اما اگر مقیاس پرداختی‌های دولت از بخش خصوصی بیشتر باشد، مردم ممکن است برای چنین شغل‌هایی رشوه بدهند. به دلیل اینکه مدارس دولتی در هند به معلمان بیش از مدارس خصوصی پرداخت می‌کنند، برخی از افراد این شغل‌ها را با مهریه همسرانشان و یا گرفتن وام از وابستگان خریداری می‌کنند.

چه چیزی اندازه و شدت رشوه را تعیین می‌کند؟

سطح فساد تابعی از درستکاری و راستی افراد در بخش دولتی و خصوصی است. با ثابت در نظر گرفتن این عوامل، اندازه و وقوع رشوه با سطح کلی مزایای در دسترس و قدرت اختیار مأموران، ریسک قراردادهای فاسد و قدرت چانه‌زنی نسبی رشوه‌دهنده و رشوه‌گیرنده تعیین می‌شود.

مزایا و اختیار/داری

نحوه ایجاد انگیزه‌ی فساد در تمامی جوامع توسط ماهیت برنامه‌های دولتی توضیح داده شد. با این حال، مهم است بدانیم سطح مزایا لزوماً برون‌زا نیست. مأموران دولتی فاسد به‌طور مستمر از اختیار خود برای افزایش عرضه مزایا برای مذاکره‌ها استفاده می‌کنند. راه‌های متعددی برای انجام این کار وجود دارد. مأموران ممکن است قادر به استخراج سود پیمانکار با معرفی تأخیر در پرداخت‌ها و یا اختراع موانع قانونی آتی شوند. آن‌ها می‌توانند تهدید به اعمال قوانین قانونی و جزایی شدیدتر از حالت معمول کنند. می‌توانند به‌صورت خودمختار و از راه‌های غیرشفاف به‌منظور ایجاد تقاضا برای شفافیت رفتار کنند و می‌توانند پروژه‌هایی را پیشنهاد دهند که صرفه اقتصادی ندارند، که راهی ناکارآمد برای تشویق توسعه اقتصادی و یا استفاده از منابع بودجه کمیاب باشند. مأموران ممکن است همچنین قادر به تشکیل پروژه‌های خصوصی‌سازی یا امتیاز منابع طبیعی باشند، بنابراین سودهای انحصاری سطوح بالایی را برای هرکسی که شرکت خصوصی شده یا امتیاز جدید را کسب کند در نظر می‌گیرند.

به‌طور کلی، ما میان دو نوع ساختار بارز فساد تمایز قائل می‌شویم. برخی نظام‌های فاسد تقریباً رقابتی هستند. خدمت روزمره دولت معمولاً در

این دسته قرار می‌گیرد. بازار به دلیل هزینه‌های رازداری تجاری و واضح نبودن شرایط، دارای فضای رقابتی کامل نیست اما تقریباً قیمت رشوه مشابهی برای تمامی این خدمات مانند خطوط تلفن، انشعاب گاز یا پاسپورت اعمال می‌شود. با این حال هنگامی که بازار رشوه کمتر رقابتی باشد، مأموران فاسد ممکن است قیمت رشوه را به صورت تبعیض‌آمیزی اعمال کنند. آن‌ها رشوه‌هایی که درخور سودهای انحصاری رشوه‌دهنده‌ها هستند طلب می‌کنند. آن‌هایی که سود بالاتری از سودهای فاسد کسب می‌کنند رشوه بیشتری پرداخت می‌کنند. اگر بدهی‌های مالیاتی با سودآوری شرکت‌ها در ارتباط باشد، مأموران جمع‌آوری مالیات و گمرک ممکن است قادر به اعمال تبعیض قیمت با این روش باشند. تدارکات منحصر به فرد یا خصوصی‌سازی‌ها در این دسته قرار می‌گیرند و می‌توانند پرداخت‌های دلاری بسیار بزرگی را به وجود بیاورند. سطح آن تابعی از سود کلی و قدرت چانه‌زنی نسبی طرفین است.

از آنجایی که مأموران می‌توانند رانتهای اقتصادی ایجاد کنند و توزیع آن‌ها را کنترل کنند، مطالعه فساد باید شامل تحلیلی از سازمان‌دهی مأموران دولتی باشد. سطح رانتهای می‌تواند به عنوان یک چراگاه معمول فرض شود که توسط مأموران بیش از حد چریده می‌شود. چنین چرای بیش از اندازه‌ای می‌تواند اقتصاد را به شدت تضعیف کند. یک مستبد انحصارگر می‌تواند جمع‌آوری رانت را با دستاوردهای کارآمد منطقی کند.

بنابراین برخی نویسندگان پیشنهاد می‌کنند که فساد متمرکز کمتر از فسادهای در سطوح پایین‌تر آسیب‌زننده است. مسئولان فاسد بلندپایه چون دارای دیدگاه بلندمدت هستند، تا تخریب اقتصاد پیش نمی‌روند. باین حال، این یک نتیجه عام نیست، چراکه از این واقعیت که مسئولان بلندپایه آزادی گسترده‌تری برای ایجاد رانتهای بیشتر نسبت به کارمندان پایین‌تر دارند چشم‌پوشی می‌کنند و حاکم نیز می‌تواند منابع تمامی دولت را خرج فساد خویش کند. حتی شمار زیادی از مأموران سطح پایین رشوه گیرنده قادر به ایجاد این میزان از فساد نیستند. آسیب ایجادشده توسط فساد مسئولان بلندپایه در صورتی که حاکم مطمئن باشد و یا انتظار داشته باشد که به زودی مسند قدرت را ترک می‌کند، می‌تواند جدی‌تر باشد. چنین حاکمی می‌تواند در یک شرایط ناپایدار که فساد او احتمال برکناری‌اش را

بیشتر خواهد کرد، تشویق شده و فساد بیشتری را مرتکب شود و الی آخر. تمرکز بر کاهش فساد سطوح پایین این احتمالات را در نظر نمی‌گیرد و به همین دلیل در صورتی که کارمندان دولت از اختلاس مسئولان بالادستی خود با اطلاع باشند، احتمال کمی وجود خواهد داشت که این رویکرد موفق باشد.

ریسک و تقسیم سود

هرچه احتمال شناسایی فساد و مجازات آن بیشتر باشد، مزایای مؤثر فساد، کمتر در دسترس خواهد بود. اگر احتمال تشخیص و مجازات بالا باشد، عرضه و تقاضا برای رشوه تا حد صفر کاهش خواهد یافت. این نوع از تحلیل می‌تواند مانند هر بحث اقتصادی دیگری دنبال شود. هزینه مورد انتظار رشوه، احتمال دستگیری، احتمال محکوم شدن و میزان مجازات، عوامل اصلی تعیین‌کننده در این زمینه هستند. یک رشوه‌دهنده یا مأمور دولتی ریسک این هزینه را با سود مورد انتظار مقایسه می‌کند و تنها در صورتی فاسد خواهد شد که توازن مثبت باشد.

باین حال، رشوه به ندرت تحت شرایط بازار رقابتی اتفاق می‌افتد. در عوض یک چارچوب چانه‌زنی مناسب وجود دارد. با افزایش هزینه فساد، آشکار نیست که منافع باقیمانده آن چگونه میان رشوه‌دهنده و رشوه گیرنده تقسیم می‌شوند. پاسخ به صورت جزئی به تحمل نسبی آن‌ها برای خطر بستگی دارد. پاسخ همچنین ممکن است به احتمالات شناسایی و مجازات وابسته باشد و جریمه اعمال شده تابعی از سطح رشوه‌های پرداختی است. در این صورت پرداخت‌ها ممکن است کم اما رایج باشند. یک نتیجه احتمالی دیگر از مبارزه قاطعانه، شدت کمتر فساد اما افزایش اندازه رشوه پرداختی در قراردادهای فاسد باقیمانده است. اگر عواقب دستگیری برای مأموران دولتی و سیاستمداران بیشتر از افراد بیرونی باشد، این حالت بسیار رایج خواهد بود. بنابراین سهمی بزرگ‌تر از دستاوردهای فساد برای مأموران دولتی در مقایسه با شرکت‌ها نیاز است. مأموران یا کاملاً درستکار خواهند بود و یا تقاضای رشوه‌های بزرگ دارند.

تمایل رشوه‌دهنده به پرداخت رشوه به گزینه‌های در دسترس دیگر نیز بستگی دارد. اول، رشوه دهنده‌ی بالقوه ممکن است قادر به کسب همان مقدار مزایا در محدوده یا کشوری دیگر باشد. دوم، شرکت ممکن است

گزینه دنبال کردن روال قانونی با همان هزینه اضافی را در اختیار داشته باشد. سوم، شرکت ممکن است فناوری و یا نوع خاصی از تأمین مالی را در اختیار داشته باشد که در جاهای دیگر در دسترس نیست و یا ممکن است قدرت انحصاری در قراردادهای خود با دولت داشته باشد. چهارم، یک فرد بخش خصوصی ممکن است قادر به پیگیری شیوه خود از طریق استفاده از تهدیدها و ترساندن به جای پرداخت رشوه باشد. پنجم، فرد ممکن است قادر به پرداخت رشوه به مأمور دیگری از دولت برای کسب سود مشابه باشد. این احتمال زمانی معتبر خواهد بود که بسیاری از مأموران بتوانند مزیتی مانند مجوز، پاسپورت و یا کمک در قاچاق کالاها در مرزها را فراهم کنند.

مبارزه تایوان علیه فساد

در جست‌وجوی حکمرانی مطلوب^۱

نویسنده: کریستین گوئبل^۲

1. https://www.researchgate.net/publication/291821592_Taiwan's_Fight_Against_Corruption
2. Christian Goebel

پیشرفت تایوان در مبارزه علیه فساد در طی دو دهه گذشته، با در نظر گرفتن برخی از بهترین مقیاس‌های شناخته‌شده، اگرچه چندان چشمگیر نبوده است، اما براساس شاخص ادراک فساد (CPI) سازمان شفافیت بین‌الملل (TI)، تایوان امروزه عملکردی نسبتاً بهتر نسبت به سال ۱۹۹۶ دارد. متخصصان آشنا به کشور تایوان، نسبت به اقدامات ضدفساد این کشور خوش‌بین‌ترند: شاخص تحول برتلزمان (BTI) که متکی به دیدگاه‌های این متخصصان است، بهترین امتیاز را به تایوان در زمینه "تعقیب قانونی سوءاستفاده اداری" می‌دهد (یعنی استفاده از قانون به‌منظور تعقیب مقامات دولتی که از جایگاه خود برای مقاصد شخصی استفاده می‌کنند).

علاوه بر این، میزان گزارش‌های مردمی حاوی تجربه فساد در سطح پایینی قرار دارد و هم‌تراز با ارقام به‌دست‌آمده از کشورهایمانند آلمان، فرانسه و اتریش است. البته باوجود تشدید مبارزه دولت علیه فساد و سطوح پایین تجربه مستقیم فساد، حجم عظیمی از مردمی که در تایوان به کسب‌وکار مشغول هستند یا در آنجا زندگی می‌کنند کماکان فکر می‌کنند که این وضعیت چندان بهبود نیافته است.

این امر بیانگر مشکلات استفاده از شاخص‌های مبتنی بر ادراکات برای سنجش دامنه فساد در کشوری است که در آنجا رشوه و سایر اشکال "سوءاستفاده از ادارات دولتی برای منفعت خصوصی" به‌صورت آشکار رخ نمی‌دهد. جالب این‌که نمونه‌های کنترل عملی و مؤثر فساد (بازداشت‌ها و اتهامات به سیاستمداران و بازرگانان برای معاملات نادرست) همان چیزی هستند که این تصور را گسترش می‌دهند که فساد از دسترس و کنترل خارج شده است. از یک‌سو، خواندن دیدگاه‌های قضات، وکلا، و سایر مقامات بلندپایه (از جمله رئیس‌جمهور سابق تایوان) که متهم به فساد شده‌اند چندان دلگرم‌کننده نیست.

ازسوی دیگر، این بازداشت‌ها می‌تواند نشانه خوبی از تحت تعقیب قرارگرفتن مقامات بالا و عدم مصونیت آن‌ها باشد. نباید این موارد را عمدتاً موارد انتقام سیاسی دانست، بلکه خود حاکی از آن است که جهان‌گرایی اخلاقی (رفتار منصفانه و برابر دولت در قبال اشخاص) در تایوان روندی صعودی به خود گرفته است. حتی باوجود فساد گسترده،

احتمال اینکه فعالیت‌های فساد برملا شده، مورد بازرسی قرار گرفته و مجازات شوند به طرز چشمگیری در طی دو دهه اخیر افزایش یافته است. از زمانی که این جزیره، در سال ۱۹۹۲ دموکراتیک شد و به‌خصوص از زمانی که حاکمیت طولانی‌مدت حزب ملی‌گرایان چین یا کومیتانگ (KMT) به حزب ترقی‌خواه دموکراتیک پس از انتخابات ریاست جمهوری مارس ۲۰۰۰ تحویل داده شد، تایوان اصلاح قوانین موجود و تصویب قوانین جدید و هنجارهای بین‌المللی را دنبال و با صراحتی بیش از هر زمان دیگر اقدام به تعریف رفتار "فاسد" کرده است. انتقال قدرت حزبی، استقلال قضایی را تضمین و منجر به تقویت جدی نهادهای ضدفساد شده است. البته، فساد کماکان به‌عنوان یک مشکل پابرجاست و نهادهایی که وظیفه آن‌ها مبارزه با فساد است را می‌توان به نحو بهتری نسبت به وضعیت کنونی پیکره‌بندی کرد، اما دستاوردهای ضدفساد تایوان بسیار قابل توجه بوده‌اند.

به‌منظور تبیین این دستاوردها، لازم است تا به ارزیابی تأثیر دو نقطه عطف مهم در تاریخ تایوان پرداخت. این دو برهه حساس یکی دموکراتیک‌شدن تایوان در سال ۱۹۹۲ و دیگری انتقال قدرت به یک حزب حاکم جدید در سال ۲۰۰۰ بود. موضوعی که لازم است موردتوجه قرار گیرد عوامل توانمندساز و محدودکننده‌ای هستند که تایوان از عصر اقتدارگرایی قانون تک‌حزبی KMT از اواخر دهه ۱۹۴۰ به ارث برده است. مفهوم برهه حساس بر این فرض استوار است که تغییر مؤسسات (قوانین رسمی و غیررسمی که بر رفتار انسان حاکم هستند) دشوار است. بیشتر اوقات، وجود نهادهای سابق بدیهی تصور می‌شوند، اما در شرایطی خاص (یک مناقشه اجتماعی یا یک بحران در سیاست یا اقتصاد)، آن‌ها می‌توانند به‌صورت بنیادین دستخوش تغییر شوند. مناقشات و بحران‌ها دائماً مؤسسات موجود را بی‌اعتبار می‌سازند و بازیگران جدیدی را به عرصه قدرت وارد می‌کنند. اگر این بازیگران جدید نفع کمتری در سازمان‌دهی‌های قدیمی داشته باشند و بتوانند از حذف آن‌ها بهره ببرند، شرایط برای تغییر نهادی نیز مهیا می‌شود.

انتخابات برگزیده تایوان، ۱۹۹۲-۲۰۱۲

انتخابات	حزب (و کاندیدای) پیروز	
۱۹۹۲	مجلس قانون گذاری یوان ^۱ *	KMT
۱۹۹۶	نخستین انتخابات مستقیم ریاست جمهوری	KMT (لیل تنگ هوی)
۲۰۰۰	دومین انتخابات مستقیم ریاست جمهوری	DPP (چن شوئی بیان)
۲۰۰۴	سومین انتخابات مستقیم ریاست جمهوری	DPP (چن شوئی بیان)
۲۰۰۸	چهارمین انتخابات مستقیم ریاست جمهوری	KMT (ما اینگ جئو)
۲۰۱۲	پنجمین انتخابات مستقیم ریاست جمهوری	KMT (ما اینگ جئو)

نکته: انتخابات برای مجلس قانون گذار یوان به صورت منظم از سال ۱۹۹۲ رخ داده است و همیشه منجر به اکثریت KMT شده است.
* نخستین انتخابات آزاد قانون گذاری در تایوان

میراث قدرت طلبان

در تایوان، جایی که سیاستمداران توسعه را هدایت می کنند، فساد، شکل خوش خیمی از رانت ها و بهره های مختلف به خود می گیرد. رژیم KMT به دقت، کمیت و کیفیت فن سالارهای خود را مدنظر قرارداد و کمیت را در سطح متوسط و کیفیت را در سطح بالایی حفظ کرد. از سال ۱۹۵۰، دولت بررسی های سالانه ای را بر ورود به خدمات مدنی خود صورت داد. این آزمون ها استانداردسازی و تخصصی شده اند. یک مؤسسه دولتی به طور خاص برای این منظور تأسیس گردید. فن سالارهای سطح بالاتر مجبور بودند بررسی های دیگری را بگذرانند. علاوه بر این، شیوه های اجرایی، خدمات مدنی و مدیریت، چندین چرخه از اصلاحات را از اوایل دهه ۱۹۶۰ به بعد تجربه کردند. درنهایت، برنامه ریزی ماهرانه توسط فن سالاران (تکنوکرات های) تحصیل کرده در وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و همچنین بانک مرکزی و شورای برنامه ریزی و توسعه اقتصادی به رشد

پایدار اقتصادی کمک کرد. چنین رشدی (تایوان از دهه ۱۹۵۰ از آن بهره‌مند گردیده است) برای تولید مشروعیت نقشی حیاتی دارد. مشکل اصلی این بود که تایوان تحت رژیم یک‌حزبی KMT، معرف حاکمیت ۲۰ درصد از مردم جزیره بر اکثریت ۸۰ درصدی بود. در ابتدا، KMT مخالفان را در راستای مبارزه با کمونیسم سرکوب و تعداد زیادی تا حدود ده هزار نفر را روانه زندان ساخت. قانون نظامی و شروط موقت برای رسیدگی به "شورش کمونیستی" تا اواخر دهه ۱۹۸۰ در کتاب‌ها وجود داشت که به رژیم اجازه می‌داد از زور علیه مخالفان استفاده کرده و قانون اساسی را نادیده بگیرد.

علاوه بر خشونت، KMT از روش‌های خودانتخابی و حامی‌گرایی استفاده کرد. خانواده‌های دارای قدرت و نفوذ تایوانی به‌وسیله‌ی انتخابات محلی وارد حکومت شدند که اعضای KMT را نه علیه سایر احزاب (احزابی که غیرقانونی بودند) بلکه علیه تمامی مستقل‌ها به رقابت وامی‌داشت. با تنزل دادن انتخاب به عضویت در KMT و بسیج تمامی منابع مورداشاره در مقابله با مستقل‌ها، نخبگان محلی تمایل به عضویت در طرف برنده داشتند. این امر مشروعیت بیشتری را به KMT می‌بخشید، درحالی‌که به شهرداران و سایر مقامات محلی فرصت‌هایی را ارائه می‌داد تا منافع حامی‌گرایی را فراهم کنند. دولت مرکزی در تاپیه به‌صورت منطقی پاک بود، درحالی‌که رشوه، اختلاس، پارتی‌بازی و جرم سازمان‌یافته تقریباً در سطح محلی بررسی نمی‌شدند. به این ترتیب، شکاف منجر به ارتقای فساد شد.

نخستین برهه حساس در تاریخ فعالیت‌های ضدفساد تایوان، انتقال به دموکراسی بود. در اواخر دهه ۱۹۸۰، قانون نظامی و سایر شروطی که آزادی‌های دموکراتیک را محدود می‌کردند فسخ شد و تا اوایل دهه ۱۹۹۰، قانون‌گذاران سطح ملی از طریق انتخابات آزاد و منصفانه برگزیده می‌شدند. استقرار دموکراسی از یک‌سو، سبب ارتقای اقدامات ضدفساد از طریق فعالیت بیشتر شهروندان شد. افراد آزادی‌های جدید را با آغوش باز پذیرفتند. آن‌ها در مقابل آثار و بقایای قدرت‌طلبی اعتراض کردند (برای مثال، نظارت مستمر KMT بر دانشگاه‌ها)، مسائل سیاسی را به‌دقت بررسی کرده و گروه‌های حرفه‌ای تشکیل دادند. در چنین سازمانی، انجمن

اصلاحات دادستانی (PRA)، توانایی قابل توجهی در مبارزه برای استقلال قضایی از خود نشان داد.

به قدرت رسیدن حزب PRA در سال ۱۹۹۸ یک نقطه عطف کلیدی در مسیر جهان‌گرایی اخلاقی بود. گزارش‌های جدید درباره تلاش‌های سیاستمداران برای مداخله در بازرسی‌ها باعث شد مردم کمبود استقلال قضایی را احساس کنند و کماکان زمینه نارضایتی اصلاح‌طلبان برقرار بود. گروهی از دادستان‌های اصلاح‌طلب مشتاق شدند تا دخالت قانونی KMT که خیلی زود منتهی به تسلط شد را به چالش بکشند و نقشی مهم در دولت DPP پس از انتخابات نفس‌گیر ریاست جمهوری سال ۲۰۰۰ که قدرت را برای حزب به ارمغان می‌آورد ایفا کنند.

تغییر در احزاب حاکم

تصویب قوانینی که فساد را تعریف و مجازات می‌کنند و اجرای این قوانین، دشواری‌های زیادی را ایجاد کرد. نمایندگان مجلس در هر دو زمینه نقش مهمی دارند. درحالی‌که اجرا بستگی به فراخوان تعداد کافی از بازرسان، دادستان‌ها و قضات بی‌طرف داشت، یک قانون‌گذار عضو KMT در مسیر این تغییرات قرار گرفت. قوانین ضدفساد با بسیج افکار عمومی مردم تصویب شد. به بیان ساده، قانون‌گذاران می‌ترسیدند که مقاومت در برابر اصلاحات سلامت اداری منجر به رویگردانی رأی‌دهندگان شود. فساد برای مدت‌زمانی طولانی به‌عنوان یکی از بیماری‌های اصلی سیاسی تایوان تلقی می‌شده است و DPP در کمپین ۲۰۰۰ بر وعده درمان آن متمرکز شد. زمانی که DPP در قدرت است، به نحوی مؤثر بر ایجاد مبنایی قانونی برای حمله به فساد تمرکز می‌کند. بااین‌وجود، باید به خاطر داشت که قانون‌گذاران KMT لوایح ضدفساد را از دهه ۱۹۸۰ مطرح ساخته‌اند. قانون‌گذاری از KMT وجود دارند که از دستور کار ضدفساد حمایت می‌کنند.

اجرا، خود یک مشکل دشوارتر را به‌وجود آورد. ملاحظات سیاسی برای مدت‌زمانی طولانی، بازرسان و دادستان‌ها را محدود می‌ساخت؛ کسانی که اغلب مجبور بودند اقدامات خود را با مقامات بالاتری هماهنگ کنند که خودشان به شبکه‌های حامی‌گرای بسیار مشابهی تعلق داشتند که در

رویه‌های گسترش فساد دخیل بودند. استقرار دموکراسی می‌توانست به تصویب لوایح از طریق قانون کمک کند، اما نقش اندکی برای بهبود فرایند پیچیده، مبهم و تخصصی بوروکراتیک در بازرسی و پیگیری فساد ایفا می‌کرد. تحولات حزبی که در سال ۲۰۰۰ رخ داد، یک منفعت سیاسی واقعی را برای بهبود اجرا و همچنین قانون‌گذاری ایجاد کرد. شبکه‌هایی حامی‌گرا که علیه DPP کار کرده بودند، دریافتند که صرف وجود قوانین در کتاب‌ها کافی نخواهد بود: آن‌ها باید اجرای قطعی قوانین ضدفساد را الزامی کنند.

رئیس‌جمهور چن شوئی بیان، چن دینگ نان را به‌عنوان وزیر دادگستری در سال ۲۰۰۰ منصوب کرد. به‌عنوان یک مقام استانی، چن برای بازرسی‌ها و فسادناپذیری پروژه‌های زیرساخت عمومی در حوزه قضایی خود شهرت یافت.

با بررسی روش‌های مورد استفاده توسط سنگاپور و هنگ کنگ، وزیر دادگستری، آقای چن، امیدوار بود یک اداره سلامت اداری عمومی جدید تخصصی و مستقل را تأسیس نماید که از آژانس ضدفساد هنگ کنگ الگوبرداری شده بود. هیچ اکثریت قانون‌گذاری پشت تفکر ایجاد یک نهاد دولتی جدید وجود نداشت و رئیس MJIB یعنی وانگ کوانگ یو به‌شدت در مقابل طرح‌های وزیر چن برای یک ادغام بوروکراتیک مقاومت کرد. با دستور ریاست جمهوری، وانگ را با یک شخص وفادار به چن شوئی بیان، به نام یه شنگ مائو جایگزین و تغییرات کارکنان امکان‌پذیر شد. دادستان‌های ارشد دارای روابط قوی با KMT کنار گذاشته و افراد جدیدی وارد شدند. یک مرکز بازرسی فساد سیاسی^۱ (BGIC) تأسیس شد و کارکنان آن ده نفر از وکلایی بودند که در انجمن اصلاحات دادستان‌ها فعال بودند. BGIC در صلاحیت دادگاه عالی قرار گرفت. این تغییرات، کارکنان BGIC را که از حامی‌گرایی متنفر بوده اما توسط KMT سرکوب شده بودند، تشویق کرد.

طی یک سال، وزیر دادگستری آقای چن، ائتلافی از دادستان‌ها و بازرسان وفادار به خود را تأسیس کرد که پایه و اساس سختگیری‌ها

1. Black Gold Investigation center

مرکز بررسی‌های طلای سیاه که منظور از طلای سیاه فساد سیاسی است.

درمورد خرید رأی و فساد را شکل می‌دادند. در سال ۲۰۰۲، زمانی که چن جایگاه خود را مستحکم ساخت، واحد بازرسی ویژه را برای هدف قرار دادن سیاستمداران بلندپایه مظنون به فساد تأسیس کرد.

تغییر در فرهنگ بوروکراتیک

این اقدامات باوجود عدم تغییر سمت‌های کارکنان رده پایین، در تغییر فرهنگ بوروکراتیک این سازمان‌ها موفق بوده است. یکی از بازرسان ارشد سابق اشاره می‌کند که در سیستم قضایی، جایگزینی افراد کلیدی معمولاً کافی است؛ چراکه زیردستان باید دستورات را پیگیری کنند. یکی از کارکنان BGIC یادآوری کرد که دستورات ویژه‌ای را برای نادیده گرفتن وابستگی حزبی افراد در زمان اجرای بازرسی‌ها دریافت کرده است. سیاستمداران سطح بالای DPP متهم به فساد، شامل کمیسیونر ایالات نانتو، معاون امور داخلی و رئیس کمیسیون فناوری ملی بودند. یکی از بازرسان BGIC حتی در دادخواستی، برائت رئیس‌جمهور سابق چن شوئی بیان در یکی از اتهامات فساد طرح شده علیه وی را پیگیری کرد.

قانون‌گذاران KMT که در مجلس اکثریت را در دست داشتند نیز عقب‌نشینی کردند و رهبران حزب شروع به تغییر جهت تلاش‌های خود در حمایت از جنبش‌های ضدفساد برای نمایش تصویری پاک از خود کردند. در این شرایط جدید و با پشتیبانی آرمان‌گرایانی در میان قانون‌گذاران KMT، قانون اجتناب از تعارض منافع در سال ۲۰۰۱ تصویب شد. در سال ۲۰۰۴، قانون کمک‌های سیاسی و در سال ۲۰۰۸ قانون لابی مطرح شد، اما منتقدان استدلال می‌کنند که آن‌ها بی‌اثر هستند. به گفته‌ی آن‌ها، مورد نخست را می‌توان از طریق اقداماتی مانند اجاره‌ی مشاوران با حقوق بالا و معاف از مالیات دور زد، درحالی‌که مورد آخر نیز کاملاً نادیده گرفته شده است، لابی‌گری بدون بحث به کار خود ادامه می‌دهد، درحالی‌که باوجود گذشت ۸ سال از تصویب قانون آن، وزارت کشور در ثبت حتی یک لابی‌گر نیز ناموفق بوده است.

باوجود موفقیت و محبوبیت مشهود وی، تصدی چن دینگ نان در وزارت دادگستری در ژانویه سال ۲۰۰۵ خاتمه یافت. سبک مبارزه وی، شیوه‌ی مدیریت نتیجه‌محور وزارت دادگستری سبب مجرم شناخته شدن

افراد بسیاری گردید. در میان افراد مجرم نه تنها بسیاری از سیاستمداران KMT حضور داشتند، بلکه شخصیت‌هایی از DPP نیز حضور داشتند.

در ژانویه سال ۲۰۰۵، شیه مائو لین جایگزین چن دینگ نان در منصب وزارت دادگستری شد. شیه که به عنوان یک قاضی محلی و بازرس محلی تجربه کسب کرده بود، یکی از معدود سیاستمدارانی است که به دو حزب اصلی تایوان فرمان می‌دهد. شیه (Shih) به عنوان وزیر دادگستری تا سال ۲۰۰۸، چهار تغییر متمایز را ایجاد کرد. نخست، تمرکز بازرسی‌ها را از سیاستمداران به کارفرماها تغییر داد. به گفته‌ی وی، دلیلش این بود که جرم سازمان یافته و سیاست پولی به یکدیگر وابسته هستند. مخفی کردن حجم عظیمی از پول دشوار است؛ شما نمی‌توانید آن را فقط در بانک قرار دهید. او افزود که اثبات جرم مالی اغلب آسان‌تر از یافتن شواهد در موارد قتل‌های باندهای خلاف کار است، به خصوص اگر مظنون جرم سیاسی مرتکب شده باشد. دوم اینکه، فشاری را بر بازرسان محلی از طریق تحمیل سهمیه‌های پرونده حل شده وارد ساخت. او یادآوری می‌کند که زمان زیادی را برای بازرسان و دادستان‌ها صرف کرده است تا ببینید که چگونه آن‌ها به پرونده‌ها رسیدگی می‌کنند. براساس پژوهش‌های این حوزه و همچنین تجارب خود، او در تلاش برای آموزش بهترین روش‌های اجرای بازرسی به آن‌ها بود. سوم اینکه، تصمیم گرفت بر موارد فساد کلان تمرکز کند و پاداش‌هایی برای اعتراف یا افشا کننده متهم در نظر گرفت. درنهایت، او با استفاده از مطالعات مدیریتی، بر توسعه یک سیستم ارزیابی ریسک متمرکز شد که هدف آن پیشگیری بود و می‌توانست موقعیت‌های فساد را شناسایی کرده و قبل از این که به میزان جرم افزوده شود، وضعیت را تثبیت نماید. یک تاکتیک، استفاده از رتبه‌بندی بخش‌هایی بود که سطح انگیزه برای فساد و احتمال دخیل شدن در آن وجود داشت. به گفته شیه، از اینجا مشخص می‌شود که موقعیت‌های کاری که سبب تسهیل جرایم جمعی می‌شوند (چنین موقعیت‌هایی شامل بازرسی‌های گمرکی، پروژه‌های ساخت‌وساز عمومی و نیروهای پلیس) ریسک تولید فساد به‌شمار می‌رفتند.

موفقیت‌ها و کارهای ناتمام

در تایوان، مشارکت در فساد امروزه بسیار پرخطرتر از بیست سال پیش است. اگرچه فضای زیادی برای بهبود باقی‌مانده است، اما تغییرات سازمانی و قانونی به‌شدت قلمروهای مجاز را محدود ساخته‌اند و این احتمال را ایجاد کرده‌اند که اعمال غیرقانونی کشف خواهد شد و تأثیرگذاری نامشروع بر یک بازرسی یا محاکمه دشوارتر است. بازرسان، دادستان‌ها و قضات بسیار حرفه‌ای‌تر و مستقل‌تر شده‌اند و احتمال کمتری برای ایجاد نوسان توسط نفوذ یا پول وجود دارد.

در این حال، موارد جالب فراوان هستند. KMT در دوره ریاست جمهوری لی تنگ هوئی به‌سادگی جزئی‌گرایی را پوشش داد و حتی با جرایم سازمان‌یافته همکاری کرد تا در حاکمیت بماند، اما درعین‌حال، دو وزیر دادگستری را پرورش داد که به‌شدت به جزئی‌گرایی و جرم سازمان‌یافته توجه داشتند. DPP فساد را نادیده می‌گرفت درحالی‌که در مقابل، با آن می‌جنگید و رهبر حزب، یعنی رئیس‌جمهور چن شوئی بیان، خود را در معرض اتهام فساد قرار می‌داد. حتی قبل از این که رسوایی‌های فساد چن شوئی بیان برملا شود، رئیس‌جمهور وقت، وزیر دادگستری خود یعنی چن دینگ نان را که علیه فساد مبارزه می‌کرد به‌محض تضمین انتخابات مجدد در سال ۲۰۰۴ از کابینه‌اش اخراج کرد. جرم چن متهم ساختن بسیاری از افراد در حزب بود.

با توجه به مخاطرات سیاسی، چرا وزرای دادگستری مانند ما اینگ جنو از KMT در اوایل دهه ۱۹۹۰ و چن دینگ نان از DPP حدود یک دهه بعد، دلایل بروز فساد را با چنان قدرتی منتشر ساختند؟ یک توضیح، ریشه در شرایط سیاسی آن زمان دارد: افرادی که پس از یک تغییر اساسی به رئیس‌وزارت دادگستری معرفی می‌شدند، مقامات سیاسی عالی‌رتبه به آن‌ها اجازه‌ی کنترل آزاد در یک مقطع گذار را می‌دادند. با این وجود، با استقرار نهادینه‌سازی، سیاستمداران پیشرو تصمیم گرفتند که مبارزه با فساد باید جایگاهی را برای رویکردهای آشتی‌جویانه‌تر باز کند.

مشکلات مربوط به محدودیت‌های جهان‌گرایی اخلاقی در تایوان نه تنها ناشی از شبکه‌های برجای‌مانده از عصر قدرت‌طلبی هستند بلکه نتیجه سیاسی‌سازی عمومی جامعه نیز می‌شوند که با یکدیگر بر امور

بسیاری تأثیر می‌گذارند. سایر مسائل باقیمانده ماهیتاً نهادی هستند. نمونه‌هایی مانند پولشویی و سردرگمی در سازمان‌های ضدفساد تایوان و مداخله سیاست‌ها در مسیر حل مسائل فساد مشکلاتی قابل‌ذکر در این زمینه هستند و درنهایت خاص‌گرایی به‌عنوان یک واقعیت دردسرساز حتی در یک کشور کاملاً توسعه‌یافته و دموکراتیک مانند تایوان نیز یک مانع مقاوم و سخت است.

روزنامه‌نگاری تحقیقی^۱

1 . https://en.wikipedia.org/wiki/Investigative_journalism
<https://www.publicintegrity.org/investigations/icij/>
<http://www.ettelaat.com/etiran/?p=19335>

روزنامه‌نگاری تحقیقی یا گزارشگری تحقیقی نوعی روزنامه‌نگاری است که در آن گزارشگران یک موضوع موردعلاقه را که غالباً جرم، فساد سیاسی یا خطاکاری شرکت‌ها را در برمی‌گیرد عمیقاً موردبررسی و تحقیق قرار می‌دهند. یک روزنامه‌نگار تحقیقی شاید ماه‌ها یا سال‌ها درحال جستجو و آماده‌سازی یک گزارش باشد. این نوع روزنامه‌نگاری از منابع اولیه اطلاعات است. غالباً توسط روزنامه‌ها، سرویس‌های خبری یا روزنامه‌نگاران آزاد انجام می‌شود.

روزنامه‌نگاری تحقیقی یکی از شیوه‌های کارآمد و پیشرفته و یک مکتب تحول‌انگیز در روزنامه‌نگاری است که به‌طور عمده در ژانر گزارش تبلور می‌یابد و سابقه تاریخی آن دست‌کم به اواخر قرن نوزدهم برمی‌گردد؛ اما تحلیل‌گران تاریخ مطبوعات، نقطه عطف آن را به سال ۱۹۷۳، یعنی زمانی که سلسله گزارش‌های دو روزنامه‌نگار آمریکایی به نام‌های «کارل برنشتاین» و «باب وودوارد» درباره رسوایی «واتر گیت» در روزنامه «واشینگتن پست» به چاپ رسید و منجر به کناره‌گیری ریچارد نیکسون از ریاست‌جمهوری آمریکا شد، نسبت می‌دهند. از آن زمان، گزارشگری تحقیقی به‌عنوان یک شیوه تأثیرگذار روزنامه‌نگاری که در خدمت بهبود کیفیت زندگی مردم قرار دارد، راه خود را به منابع آموزشی روزنامه‌نگاری باز کرده است. این گزارش‌ها در سال ۱۹۷۴ در کتابی با نام «همه مردان رئیس‌جمهور» به‌وسیله گزارشگران مزبور منتشر شد و مبنای ساخت یک فیلم سینمایی به همین نام نیز قرار گرفت.

انگیزه و هدف اصلی این نوع روزنامه‌نگاری را که شکل تکامل یافته روزنامه‌نگاری تشریحی به‌شمار می‌رود، می‌توان دفاع از منافع عمومی جامعه، خدمت به پیشبرد دموکراسی و حقوق بشر، تحکیم و تثبیت جایگاه قانون و اخلاق در جامعه، بسط آزادی بیان و قلم، پاسخگو کردن مسئولان و حساب‌کشی از آنان، افشای فساد و سوءاستفاده از قدرت و ثروت، جلوگیری از پنهان کردن تخلفات و کمک به تحقق حق آگاهی و دسترسی مردم به اطلاعاتی دانست که صاحبان قدرت و ثروت می‌خواهند آن را پنهان و در نتیجه، منافع عمومی را در جهت منافع فردی و گروهی خود مصادره کنند.

برخی تحلیل‌گران معتقدند که گزارشگری تحقیقی در عصر حاضر حتی در کشورهای غربی که مدعی استقلال، بی‌طرفی و آزادی مطبوعات و سایر رسانه‌ها هستند نیز، روزگار خوشی را سپری نمی‌کند؛ زیرا وابستگی روزافزون رسانه‌ها به منابع قدرت اعم از قدرت سیاسی یا اقتصادی، و گره خوردن منافع آن‌ها به یکدیگر، نقش تعیین‌کننده آگهی‌دهندگان، تجاری شدن بیش‌ازپیش مؤسسات رسانه‌ای، هزینه‌بر و زمان‌بر بودن و خطر بالای تهیه گزارش‌های تحقیقی، از تعداد این نوع گزارش‌ها در رسانه‌ها کاسته است. با این وجود، همچنان می‌توان شاهد نمونه‌هایی هرچند محدود از گزارش‌های تحقیقی، در مطبوعات و تلویزیون‌های معتبر بین‌المللی بود. برخی از گزارش‌های برنامه پانوراما، از جمله گزارش تلویزیونی که در سال ۲۰۱۲ در مورد نقش دولت بریتانیا در همکاری با سرویس‌های امنیتی دولت لیبی برای دستگیری و تحویل مخالفان دولت قذافی در خارج از کشور و از جمله در انگلستان، تهیه و منتشر شد و رسوایی بزرگی برای دولت انگلیس که مدعی حمایت از پیشبرد دموکراسی در لیبی بود، به بار آورد و نیز چندین گزارش مشابه دیگر را مانند یک گزارش تلویزیونی که در همان سال در مورد نقش شرکت‌های فراملی و بین‌المللی در حمایت از قانون آزادی حمل اسلحه در آمریکا منتشر شد، می‌توان در زمره گزارش‌های تحقیقی مؤثر به‌شمار آورد.

هوگو.دی.برگ مؤلف کتاب «روزنامه‌نگاری تحقیقی، مفهوم و تمرین» می‌نویسد: غالباً روزنامه‌نگاری را اولین پیش‌نویس تاریخ می‌دانند. در مقام مقایسه می‌توان گفت که روزنامه‌نگاری تحقیقی نیز در حکم اولین

پیش‌نویس تثبیت قانون است. او معتقد است که روزنامه‌نگاران تحقیقی، توجهی به تفسیرهایی که نهاد قدرت یا صاحبان قدرت از هر رویداد و واقعه به مردم می‌قبولانند، ندارند؛ بلکه همیشه به پشت این تفاسیر می‌اندیشند و حس تشخیص درست از نادرست را در ما تقویت می‌کنند. شعار آن‌ها این است: وفاداری به حقیقت، قانون، عدالت و اخلاق. از نگاه او، روزنامه‌نگار تحقیقی به کندوکاو مسائل سیاسی و اجتماعی می‌پردازد و ماهیت پنهان آن‌ها را آشکار می‌سازد. این افشاگری تنها به اعمال سوء سیاستمداران محدود نمی‌شود، بلکه عملکرد نهادها و سازمان‌های مختلفی را که در جامعه فعالیت می‌کنند نیز، مورد تحقیق و بررسی قرار می‌دهد.

درنهایت، دی برگ تعریف زیر را از ارائه می‌کند: «تلاشی است برای دستیابی به حقیقت در جایی که حقیقتی پنهان شده و دیگران (مردم) نیازمند دانستن آن هستند. در این شیوه روزنامه‌نگاری، تلاش می‌شود نتایج تحقیقات، بی‌طرفانه منعکس شود.»

گزارشگری تحقیقی، کار شخصی، خلاقانه و داوطلبانه درباره موضوع‌های مهمی است که افراد یا گروه‌هایی سعی در پنهان کردن آن‌ها دارند. این بدان معناست که انتشار نتایج تحقیق دیگران یا انتشار اسناد محرمانه توسط سازمان‌هایی که مالک آن هستند، گزارشگری تحقیقی نیست.

در ادامه، دیدگاه‌های مختلف درمورد تعریف و کارکرد گزارش تحقیقی بررسی می‌شود:

- گزارشگری تحقیقی فرایند اندیشمندانه‌ای، شامل جمع‌آوری و دسته‌بندی افکار، ایده‌ها و حقایق، ساختن الگوها، تحلیل شرایط، توانایی «نه» گفتن در هر مرحله از تحقیق (عدم ادامه کار) و بالاخره تصمیم‌گیری منطقی به جای تصمیم‌گیری احساسی است.

- ویسبورد معتقد است گزارشگری تحقیقی به خطاکاری‌هایی می‌پردازد که منافع عمومی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این نوع گزارشگری براساس منطق بررسی به‌منظور «ایجاد تعادل در نظام‌های دموکراتیک» عمل می‌کند. انتشار گزارش‌ها درباره خطاکاری‌های سیاسی و اقتصادی می‌تواند برانگیختن تحقیقات

قضایی و مجلسی را هدف قرار دهد. از دید ویسبورد گزارشگری تحقیقی از راه‌های زیر می‌تواند به پیشبرد دموکراسی و حقوق بشر کمک کند:

- پرورش شهروندان آگاه؛
- بسط آزادی بیان؛
- مسئول و پاسخگو نگه‌داشتن دولت؛
- نظارت بر عملکرد دولت و نقد آن.

گزارشگران تحقیقی

تعریفی که برای گزارشگران تحقیقی می‌توان ارائه کرد، به‌طور طبیعی، تابعی از تعریف گزارشگری تحقیقی و کار ویژه‌های آن است که در ادامه به چند مورد آن اشاره می‌شود:

- روزنامه‌نگار تحقیقی، فردی است که کار او کشف حقیقت و تشخیص دادن خطا و انحراف است و در این راه از رسانه‌ها برای رسیدن به هدف خود استفاده می‌کند. گزارشگر تحقیقی ما را مورد خطاب قرار می‌دهد و می‌پرسد: نگاه کن، آیا این تکان‌دهنده نیست؟

- دی برگ در قسمت دیگری از کتاب خود، روزنامه‌نگاران تحقیقی را پاسداران مرزها معرفی می‌کند که باید نگهبان نظم و مراقب انحراف باشند. وی نمونه‌هایی از موضوع‌های مربوط را این گونه نام می‌برد: رسواکردن یک رویداد شرم‌آور حتی اگر غیرقانونی نباشد (همچون تخلف از یک قانون اخلاقی)؛ افشا کردن سوءاستفاده از قدرت؛ پرس‌وجو کردن درباره مبنای واقعی بیانیه‌های مهم؛ به چالش کشیدن یک گزارش دولتی (در هر زمینه)؛ ثابت کردن اینکه قوانین چگونه می‌توانند دور زده شوند؛ سرپوش برداشتن از یک مورد سرپوش گذاشته‌شده. روزنامه‌نگاران تحقیقی ورای منافع شخصی و ملی خود حرکت می‌کنند. آن‌ها به دنبال کشف حقایق و آگاه کردن مردم در سراسر جهان یا بررسی موضوع‌های جهانی همچون

دموکراسی، حقوق بشر، حقوق حیوانات، محیط‌زیست، حقوق پیروان مذاهب مختلف و... هستند.

- گزارشگر تحقیقی تنها به تولید یک مطلب اکتفا نمی‌کند، بلکه یک خدمت را عرضه می‌کند؛ خدمتی سازنده در راستای بهبود کیفیت زندگی مردم.

- وظیفه روزنامه‌نگار تحقیقی است که به دنبال کشف حقایق برود. او باید کنجکاوی را از حد بگذراند و بدون هرگونه وابستگی سؤالاتش را مطرح کند؛ چه از مقامات رسمی و دولتی و چه از هرکس دیگری که ممکن است به نحوی به موضوع تحقیق او مرتبط باشد. وی باید قوی و ثابت‌قدم باشد و از انتشار نتایجی که به دست می‌آورد، هراس نداشته باشد.

- اتما و گلاسز معتقدند روزنامه‌نگار تحقیقی، گزارش‌ها را باید براساس معیارهای اخلاقی بنویسد. روزنامه‌نگار باید بداند چگونه یک گزارش را با رعایت همه معیارهای اخلاقی بنویسد. این دو محقق از اصطلاح «نگهبان وجدان» برای روزنامه‌نگاران تحقیقی استفاده می‌کنند؛ چراکه روزنامه‌نگاران تحقیقی با جلب توجه افکار عمومی به فساد و مشکلاتی از این دست، از ارزش‌ها پاسداری می‌کنند.

ویژگی‌های موردنیاز گزارشگر تحقیقی

از آنجاکه گزارش تحقیقی می‌تواند بر روند عادی امور تأثیر گذاشته، منشأ تحولات و اصلاحات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی شود و نیز با در نظر گرفتن این نکته که گزارش‌های تحقیقی ممکن است با حیثیت، شخصیت و اعتبار فرد یا افرادی سروکار داشته باشد که سعی در پنهان کاری داشته‌اند، گزارشگر تحقیقی باید دارای توانایی‌ها و ویژگی‌هایی باشد که سلامت کاری او را تضمین کند. برخی از این ویژگی‌ها از این قرارند:

۱. داشتن خلوص و صداقت شخصی همراه با قضاوت متعادل و منطقی؛ به گونه‌ای که مخاطبان بتوانند همواره به گزارشگر و

رسانه او اعتماد کنند. این امر باعث می‌شود که گزارشگر در خلال جمع‌آوری اطلاعاتی که منجر به بروز حقیقت می‌شود، از یک سو سرسخت و عینی‌گرا باشد و از سوی دیگر، براساس موازین اخلاقی و عاطفی، عمل کند؛

۲. برخورداری از درک متعارف نسبت به تجاوز به حقوق دیگران، بی‌عدالتی، جرم، بی‌انصافی یا سوءاستفاده در مراکز دولتی و مؤسسه‌های خصوصی؛

۳. درک عمیق این نکته که شرط موفقیت گزارشگر در انجام تحقیقات، منصفانه و اخلاقی عمل کردن و پرهیز از جهت‌گیری سیاسی است؛ زیرا هر عمل غیرقانونی یا جهت‌گیری سیاسی که براساس معیارهای پذیرفته‌شده، غیرمنصفانه و غیراخلاقی باشد، می‌تواند اعتبار تحقیقات گزارشگر را مخدوش و تخریب کند و اعتبار روزنامه یا رسانه او را به خطر اندازد؛

۴. سوءاستفاده نکردن از اقتدار رسانه‌ای در جهت تحریف تعمدی حقیقت و هیجان‌آفرینی کاذب؛

۵. شکیبایی، پیگیری و داشتن پشتکار در انجام تحقیقات صادقانه، پیگیرانه و منظم برای کشف حقیقت؛

۶. شجاعت پذیرش اشتباه در تشخیص حقیقت و برداشتن گام‌های لازم برای اصلاح فوری اطلاعات نادرست.

در جمع‌بندی مباحث مطرح‌شده می‌توان گفت که گزارشگری تحقیقی، نیاز به تحقیقات عمیق، طولانی و مستند با تکیه بر اسناد خصوصی و عمومی و پیگیری سرنخ‌ها، کار میدانی و مصاحبه‌های جامع دارد. این نوع گزارشگری، همچنین معتقد به نقش نظارتی رسانه‌ها و قدرت آن‌ها برای تسریع اصلاحات بوده و بر پاسخگوکردن نهادها و گردانندگان قدرت تمرکز دارد، موجب کنار رفتن خطاکاران و ارتقای مباحث عمومی در جامعه می‌شود، حوزه آزادی بیان و آزادی روزنامه‌نگاری را گسترش می‌دهد، راه‌های نوینی را برای دسترسی به اطلاعات می‌گشاید و ظرفیت رسانه‌ها را برای اعمال نقش نظارتی افزایش می‌دهد.

بر این اساس گزارشگر تحقیقی، فردی منظم، صبور، دقیق، منصف، باوجدان، اخلاق مدار، قانون گرا و متعادل و فاقد جهت گیری خاص سیاسی است. او منافع عمومی را بر منافع فردی و رسمی ترجیح می دهد و گاه به خاطر این ترجیح ممکن است ناگزیر از پذیرش پیامدهای ناگوار شود. به همین دلیل بیشتر آن را نوعی فعالیت داوطلبانه می دانند تا انجام یک مأموریت رسمی در چارچوب نهاد رسانه. به علاوه، برخلاف روزنامه نگاری عادی، گزارشگر اساساً به منابع غیررسمی و غیردولتی استناد می کند و اطلاعات به دست آمده از این منابع را با اطلاعات منابع رسمی مقایسه می کند تا نادرستی یا تناقض را در آن ها نشان دهد.

هفت قانون در گزارشگری تحقیقی

مانهوف در اثر معروف خود گزارشگری تحقیقی، توصیه هایی را با عنوان هفت قانون اساسی برای گزارشگرهایی که در این زمینه فعالیت می کنند، مطرح می سازد که رئوس آن عبارت اند از:

۱. از دخالت دادن علایق حزبی و سیاسی در جریان تهیه گزارش تحقیقی اجتناب کنید؛
۲. در جستجوی حقایق و هنگام طرح سؤال ها باوجدان باشید و تلاش کنید برخورد شما با طرف های درگیر در ماجرا اعم از آن ها که دوستان دارید یا به آن ها اعتماد ندارید، برابر باشد؛

۳. موضوع خود را کاملاً بشناسید، محدوده آن را در نظر بگیرید، هدف و انگیزه خود را از انجام مصاحبه‌ها، طرح سؤال‌ها و مطالعه اسناد و پیشینه موضوع مشخص کنید؛
 ۴. از اغراق، افراط و تفریط و تحریف حقایق اجتناب کنید؛
 ۵. هم با منابع و هم با موضوع تحقیقتان یکسان و به‌طور مستقیم برخورد کنید، سؤال‌های بی‌پرده بپرسید، از فریبکاری پرهیزید، نام یا هویت نادرست به کار نبرید، اگر قول داده‌اید که یک خبر محرمانه را حفظ کنید به قولتان پایبند باشید؛ حتی اگر این کار، شما را به مخاطره بیندازد، احترام گذاشتن و جلب اعتماد منابع، اعتمادهای بعدی را همراه خواهد داشت؛
 ۶. از قانون تخطی نکنید، مگر آنکه آماده پذیرش پیامدهایش باشید؛
 ۷. هنگام نوشتن گزارش علیه یک شخص از مدارک مستقیم استفاده کنید و به آن شخص فرصت دهید تا به سؤال‌های مطرح‌شده، پاسخ کامل بدهد.
- مالنهوف سپس با اشاره به فواید عملکرد اخلاقی گزارشگر تحقیقی تأکید می‌کند که رعایت این قوانین، باعث می‌شود که شما فردی منصف و دقیق شناخته شوید و در برابر حمله‌های جدی، آسیب‌پذیری کمتری داشته باشید. او یادآوری می‌کند که تنها چند مورد خطای جدی، به دیگران اجازه می‌دهد مطبوعات را غیرمسئول نشان دهند و می‌تواند ارزش کار چندین گزارشگر تحقیقی را تحلیل ببرد.

کنسرسیوم بین‌المللی روزنامه‌نگاران تحقیقی

"کنسرسیوم بین‌المللی روزنامه‌نگاران تحقیقی" شبکه‌ای جهانی از بیش از ۱۹۰ روزنامه‌نگار برجسته در بیش از ۶۵ کشور جهان است که برای افشای فسادهای مالی و سیاسی گسترده و فرامرزی با یکدیگر همکاری می‌کنند. این کنسرسیوم در سال ۱۹۹۷ توسط چاک لوئیس روزنامه‌نگار آمریکایی و به‌عنوان بخشی از پروژه "مرکز شفافیت عمومی" راه‌اندازی شد تا تکمیل‌کننده فعالیت‌های این مرکز برای پیگیری جرایم و فسادهای فرامرزی و پاسخگویی مسئولان در مواردی باشد که به درون مرزهای

یک کشور به خصوص محدود نمی‌شوند. خبرنگاران و سردبیران این کنسرسیوم همچنین با استفاده از امکانات مرکز شفافیت عمومی مانند خبرنگاران کامپیوتری و آماری و حقوقدانان، منابع، ابزارها و فن‌های لازم برای ارائه اطلاعات درست توسط خبرنگاران در سراسر جهان را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهند.

کنسرسیوم بین‌المللی روزنامه‌نگاران تحقیقی فرامرزی شدن بسیاری از معضلات جوامع امروزی مانند شبکه‌های خلاف‌کار بین‌المللی، صنایع آلوده‌کننده محیط‌زیست و صاحبان قدرت را از دلایل اصلی ایجاد این سازمان توصیف کرده است. به گفته مسئولان این کنسرسیوم استفاده صاحبان قدرت از کارشناسان خبری و تبلیغات که باعث کم‌توجهی افکار عمومی به اخبار مهم در بین هزاران خبر حاشیه‌ای می‌شود در کنار عدم دسترسی رسانه‌های خبری مستقل به منابع مالی و انسانی باعث شده که رسانه‌های خبری امروزه به‌هیچ‌عنوان نتوانند حریفی قدرتمند در برابر آسیب‌زنندگان به منافع عمومی باشند. همچنین بسیاری از رسانه‌های خبری مستقل امروزه به دلیل کمبود منابع مالی مجبور به تعطیلی دفاتر خارجی خود و کاهش بودجه‌های سفر خبرنگاران شده‌اند که این نیز پیگیری روش‌های خبرنگاری تحقیقی را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. این درحالی است که صاحبان قدرت و باندهای مافیایی در سراسر جهان با استفاده از منابع مالی لایتناهی و قدرت رسانه‌هایی مانند رسانه‌های "روپرت مرداک" میلیاردر و غول رسانه‌ای جهان تلاش خود برای جهت‌دهی به افکار عمومی و به فراموشی سپردن اخبار فسادهای بزرگ در بین اخبار حاشیه‌ای را چندین برابر کرده‌اند. رسانه‌های مستقل و خبرنگاری تحقیقی در زمانی که بیشترین نیاز به آن‌ها احساس می‌شود در ضعیف‌ترین وضعیت خود قرار گرفته‌اند.

کنسرسیوم بین‌المللی روزنامه‌نگاران تحقیقی با توجه به این شرایط و برای ترویج و گسترش روزنامه‌نگاری تحقیقی تشکیل شده تا بتواند نیرویی برای مقابله با جرایم سازمان‌یافته بین‌المللی باشد. این کنسرسیوم در کارنامه خود افشاگری‌های بسیاری دارد که مهم‌ترین آن‌ها افشای پرونده موسوم به اسناد پاناما است که نشان‌دهنده استفاده بسیاری از ثروتمندان،

افراد مشهور و سیاستمداران کشورهای بزرگ از بهشت‌های مالیاتی در پاناما برای فرار از پرداخت مالیات با ثبت شرکت‌های صوری بود.

این کنسرسیوم همچنین پیش از این پرونده‌هایی نظیر قاچاق سیگار توسط شرکت‌های آمریکایی بزرگ دخانیات از جمله شرکت‌های "فیلیپ موریس" و "بریتیش آمریکن توباکو کمپانی" را نیز افشا کرده بود که نشان می‌داد شرکت‌های بزرگ دخانیات برای قاچاق محصولات خود با کارتل‌های مواد مخدر کلمبیا و باندهای تبهکار مافیایی از نزدیک همکاری می‌کنند. این گزارش که توسط تیمی از روزنامه‌نگاران تحقیقی در شش کشور جهان تهیه شده بود در بسیاری کشورهای از جمله استرالیا، برزیل، انگلستان، آمریکا و دانمارک بازتاب گسترده‌ای داشته و منجر به تصویب قوانین جدیدی برای مقابله با قاچاق دخانیات در جهان شد.

افشای فساد ناشی از گسترش شرکت‌های نظامی خصوصی در آمریکا از دیگر پروژه‌های کنسرسیوم روزنامه‌نگاران تحقیقی بود. این تحقیقات که نتیجه آن در سال ۲۰۰۲ منتشر شد نشان می‌داد، شرکت‌های نظامی که در گذشته مزدور مسلح خوانده می‌شدند و عموماً در آمریکا تشکیل شده و توسط دولت آن کشور برای دخالت در مناطق جنگی مانند عراق و افغانستان مورد استفاده قرار می‌گیرند عموماً ابزاری در دست سیاستمداران و شرکت‌های چندملیتی هستند که منافع پنهانی را دنبال می‌کنند. براساس این گزارش این شرکت‌ها که عموماً در آمریکا، اروپا، آفریقا و خاورمیانه فعالیت می‌کنند بدون هیچ توجهی به زندگی افراد و منافع جهانی برای ادامه یافتن درگیری‌ها و کسب حداکثر سود برای صاحبان خود فعالیت می‌کنند.

افشای اعطای قراردادهای غیرقانونی و بدون مناقصه به شرکت‌های آمریکایی و انگلیسی در عراق، مستثنا کردن این شرکت‌ها از پیگیری قضایی و تلاش‌های لابی‌گران شرکت‌های نفتی برای کم‌اهمیت جلوه دادن مسئله تغییرات جوی از دیگر پرونده‌های منتشرشده توسط کنسرسیوم روزنامه‌نگاران تحقیقی بوده است.

چاک لوئیس بنیان‌گذار کنسرسیوم روزنامه‌نگاران تحقیقی که پیش از تأسیس آن از خبرنگاران مطرح بسیاری از شبکه‌های آمریکایی از جمله ای.بی.سی و سی.بی.اس بود دلیل خروج از شبکه‌های مطرح و تأسیس

این کنسرسیوم را نارضایتی از عملکرد شبکه‌های مطرح عنوان کرده است که با خدمت به صاحبان قدرت و ثروت در آمریکا خبرنگاری تحقیقی را متوقف کرده و تلاش می‌کنند حتی پس از انتشار اخبار خجالت‌آور برای سیاستمداران این اخبار را در میان هزاران خبر حاشیه‌ای دفن کنند. این استاد دانشگاه‌های پرینستون و هاروارد تجمع مالکیت اکثریت رسانه‌های جهانی در دستان تعدادی شرکت محدود و قدرتمند مانند شرکت "نیوز کورپوریشن" متعلق به "روپرت مرداک" غول رسانه‌ای جهان را دلیل اصلی خودداری این رسانه‌ها از گزارش دادن درباره بسیاری از مسائل مهم جهانی می‌داند.

نگاهی به تجربه‌های بین‌المللی در مقابله با فساد دولتی^۱

1. <http://panjerehweekly.ir/fa/index.php?Page=definitionmagcontents&UID=162843>

افشای درآمدها و دارایی‌های مسئولان یک دغدغه جهانی است. نتایج یکی از مطالعات بانک جهانی روی ۸۷ کشور دنیا و همچنین برخی از قوانین پایه حکمرانی که بخشی به «تجربه بین‌المللی درباره افشای درآمدها و دارایی‌های مسئولان» مربوط می‌شود، نشان می‌دهد که ۵۱ کشور از میان کشورهای مطالعه شده قوانین سخت‌گیرانه‌ای را برای الزام کارگزاران حکومتی به افشای اموال و دارایی‌های خود به کار بسته‌اند. در این میان به روایت آمار، ۳۳ کشور نیز حتی دارای الزامات ثبت اموال و دارایی برای همسر و فرزندان نیز هستند که از آن‌ها می‌توان به کشورهای مانند آمریکا، انگلیس، روسیه، ایتالیا، لهستان، مغولستان، مونتنگرو، اوگاندا، تانزانیا، تایوان، سری‌لانکا، فیلیپین و... اشاره کرد. مطلب حاضر نگاهی است به تجربه‌های بین‌المللی در مواجهه با فساد دولتی و اینکه کشورهای دیگر در قبال حقوق مسئولان حکومتی و فیش‌های نامتعارف حقوقی چه می‌کنند؟ سازوکار مقابله با فساد دولتی در کشورهای مختلف چگونه است؟

الگوی شرقی در برابر الگوی غربی

در بررسی الگوهای ضدفساد اعمال شده توسط دولت‌های مختلف می‌توان دو رویکرد متفاوت را رصد کرد. رویکرد غربی که محور اصلی گفتمان آن شفاف‌سازی است و رویکرد شرقی که در مبارزه با فساد بر مؤلفه ترس یا همان مجازات سنگین تکیه می‌کند. البته در کنار این دو مؤلفه عواملی چون خصوصی‌سازی، توازن و نظارت، اصلاح نظام دیوانسالاری، اصلاح نظام پرداخت و نظام استخدامی، محدودیت‌های انحصار آفرین در تجارت و... هم قطعاً وجود دارد. بااین حال آنچه این دو رویکرد را متمایز می‌سازد دو مؤلفه ترس و شفافیت است.

شفافیت و نظارت

الگوی غربی را می‌توان در کشورهایی چون آمریکا و انگلستان به خوبی رصد کرد. براساس شاخص‌های بین‌المللی، ایالات متحده یکی از کشورهایی است که در زمینه مقابله با فساد دولتی بالنسبه موفق ارزیابی می‌شود، البته این امر به این معنا نیست که هیچ‌گونه فساد در این کشور

وجود ندارد. واقعیت این است که به‌طور کلی میزان و شیوع فساد در کشورهای توسعه‌یافته کمتر از کشورهای در حال توسعه است. مؤلفه‌هایی را که به موفقیت این کشور در زمینه مبارزه با فساد کمک کرده می‌توان مواردی همچون اعمال حاکمیت قانون، تنظیم نظارت‌های مؤثر و کارآمد، استقرار نهادهای بازرسی و حسابرسی قوی در ادارات، برخورداری از یک نظام قضایی مستقل، استفاده از برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای، فراهم کردن زمینه آزادی اطلاعات، بهره‌گیری از رهیافت‌های کنترل و موازنه غیرمتمرکز، اعمال نظام و ضوابط اخلاقی در فعالیت‌های حکومت دانست. شاید در میان موارد ذکرشده، مهم‌ترین عامل، اختیارات نهادهای مبارزه با فساد در این کشور است. در آمریکا حاکمیت قانون این اجازه را به بازرسان و نهادهای مبارزه با فساد می‌دهد تا در صورت محرز شدن فعالیت‌های فسادآمیز حتی یک نماینده کنگره، مصونیت پارلمانی او را نقض و دستور تعقیب، پیگیری و درنهایت اخراج او را از کنگره صادر کند. موضوع مورد تأکید دیگر، شفافیت و دسترسی عمومی به اطلاعات است که در کنار مواردی مثل نظام قضایی مستقل، اتخاذ رویه‌های قضایی مناسب، فراهم کردن زمینه دسترسی شهروندان به اطلاعات، تلاش مداوم به‌منظور ارتقای شفافیت در سیستم حکمرانی، وجود رقابت در کسب قراردادهای دولتی، امکان درخواست مستقیم شهروندان از حکمرانان در قبال نقض حقوق خویش امکان پایش هزینه‌های عمومی را فراهم کرده است.

در ایالات متحده حقوق دریافتی هر فردی که از جیب دولت حقوق می‌گیرد براساس قانون آزادی اطلاعات شفاف و به‌صورت آنلاین منتشر می‌شود؛ چه یک کارمند ساده باشد، چه استاد دانشگاه و چه رئیس‌جمهور. این به آن معناست که هرکسی با یک جست‌وجوی ساده در اینترنت می‌تواند از حقوق دریافتی همه مدیران، فرمانداران، سناتورها و اعضای کابینه مطلع شود. به‌عنوان نمونه بررسی فیش حقوقی اوباما نشان می‌دهد که او در سال گذشته ۳۹۵ هزار دلار دستمزد از دولت فدرال دریافت کرده است. این رقم به این معناست که دستمزد ماهانه او چیزی حدود ۳۳ هزار دلار است. البته اوباما در مقابل، چهار هزار و ۵۰۰ دلار مالیات هم داده است. شفاف‌سازی تنها به فیش حقوقی محدود نمی‌شود، وضعیت ثروت، خریدوفروش سهام و دارایی‌های مقامات دولتی نیز باید به‌صورت شفاف

برای همه روشن شود. با مراجعه به تارنمای www.opensecrets.Com می‌توان دریافت که دارایی‌های اواما چیزی بین دو میلیون تا هفت میلیون دلار تخمین زده شده است. علت تخمینی بودن این عدد نه شک در دارایی‌های رئیس‌جمهور آمریکا بلکه شک در قیمت‌گذاری است. اما از همه این‌ها جالب‌تر، فایل افشای اطلاعات مالی توسط خود افراد است. همه مسئولان دولت فدرال از جمله شخص رئیس‌جمهور باید تمام تراکنش‌های مالی خود را افشا کنند. اطلاعات مالی رئیس‌جمهور هم مهر محرمانه نمی‌خورد و در دسترس همه مردم قرار می‌گیرد.

این رویکرد هم در سطح فدرال و هم در سطح ایالتی به صورت یکسان دنبال می‌شود. به عنوان نمونه در ایالت فلوریدا، تارنمایی با عنوان FLORIDA HAS A RIGHT TO KNOW هست که در آن اطلاعات مربوط به دستمزد تمام کارمندان دولتی وجود دارد. در این سایت حقوق دریافتی بیش از ۱۱۲ هزار کارمند این ایالت را می‌توانید ببینید. در میان اسامی، افرادی مشاهده می‌شوند که تنها ۲۱ هزار دلار درآمد سالانه دارند. یعنی این افراد جزو کمترین طبقات درآمدی این کشور هستند، اما چون از محل تأمین مالی بخش عمومی صورت می‌پذیرد، حقوق افشا می‌شود. این موضوع نیز تنها به یک ایالت آمریکا محدود نمی‌شود. در ایالتی دیگر مشاهده می‌کنیم که دستمزد معلمان، مدیران و... آورده شده است. مثلاً سایت utahsright.com/salaries نیز به وضعیت پرداخت‌های ایالت یوتامی‌پردازد. شفاف‌سازی حقوق مدیران دولتی به صورت عمومی تنها به کشور آمریکا محدود نیست و کشورهای دیگر نیز به انتشار دستمزدها می‌پردازند. البته تفاوت‌های جدی در زمینه نحوه انتشار و گستره آن وجود دارد. در انگلستان نیز برای شفاف‌سازی اموال و دارایی‌های مسئولان، «دفتر ثبت دارایی‌های اعضای مجلس عوام» به جمع‌آوری اطلاعات درخصوص منافع مادی و دارایی‌های نقدی به دست آمده توسط هریک از اعضا می‌پردازد و همه ساله این اطلاعات منتشر می‌شود و به صورت منظم در اینترنت به روز شده و در سایت www.Parliment.uk در دسترس عموم قرار می‌گیرد. مقابله با فساد، محدود به کشورهای توسعه‌یافته و غربی نیست. الگوی دیگری را که می‌توان در مقابله با فساد دولتی مطرح

کرد، الگوی شرقی یا همان الگویی است که در کشوری مانند چین اعمال می‌شود.

الگوی شرقی و ترس از مجازات

رشد بالای اقتصادی چین در یک دهه گذشته موجب شد تا بسیاری از مقام‌های دولتی به فکر بهره‌گیری شخصی از درآمدهای سرشار کشور بیفتند. به تدریج، گسترش فسادهای مالی پیامدهای سیاسی و اقتصادی خود را آشکار کرد. قدرت گرفتن شبکه فساد مالی چین مانعی بزرگ بر سر راه اصلاحات اقتصادی بود. رئیس‌جمهور چین، در سال ۲۰۱۲، وانگ چی‌شان، عضو دائمی کمیته مرکزی حزب کمونیست این کشور، قدرتمندترین ارگان تصمیم‌ساز چین را به‌عنوان دبیر «کمیسیون مرکزی نظارت انضباطی» منصوب کرد تا مدیریت گسترده‌ترین و طولانی‌ترین برنامه تاریخ چین برای مقابله با فساد را به عهده بگیرد. شرکت‌های دولتی که حوزه‌های حیاتی اقتصاد چین مثل بخش انرژی را در اختیاردارند، به‌عنوان اهداف اصلی این برنامه اعلام شدند.

«ترس»، مهم‌ترین ابزار برای مقابله با فساد در چین بود. گفته می‌شود در اولین جلسه‌ای که وانگ بعد از به عهده گرفتن مسئولیت کمیسیون مرکزی نظارت انضباطی تشکیل داد، سابقه تخلفات و اشتباه‌های همه بازرسان ارشد این کمیسیون را نیز به آن‌ها ارائه کرد تا مهم‌ترین بازوهای مقابله با فساد را نیز از ارتکاب به جرم بازدارد. وی در آن جلسه تأکید کرد

که ناتوانی بازرسان ارشد در افشای فسادهای مقام‌های بالای دولتی به «سستی در انجام وظیفه» تفسیر می‌شود. سی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین، اختیاراتی عملی به وانگ داده است که وی را همچون فرد شماره دو کشور قدرتمند ساخته است. در نتیجه وانگ، به نمایندگی از رئیس‌جمهور، حمله‌ای را علیه دستگاه وسیع حزب حاکم آغاز کرده است که از لحاظ وسعت، پیچیدگی و عملکرد تاکنون بی‌سابقه بوده است. به عبارت دیگر، دولت چین برای مقابله با فساد، با بی‌رحمی علیه اعضای فاسد خود مبارزه می‌کند. جدیت دستگاه نظارت و تفحص چین موجب شده تا هراس از تخلف، پیکره دیوانسالاری و مدیریت شرکت‌های دولتی این کشور را در برگیرد. ارتش وانگ از صدها هزار بازرس تشکیل شده است که مجازند مظلومین به تخلف مالی را بدون محدودیت‌های قانونی، بازداشت کرده و مورد بازپرسی قرار دهند. حتی مقامات ارشد و قدرتمند چینی مثل مقام‌های ارشد دستگاه امنیتی، ارتش و سایر شرکت‌های دولتی نیز از بازرسان مبارزه با فساد مالی در امان نیستند و اعضای ارشد حزب حاکم کمونیست نیز از برخورد شدید این بازرسان در امان نبودند. در نتیجه چنین برخورد شدید و به‌دوراز هرگونه ملاحظه جناحی و حزبی، ده‌ها ژنرال و شمار بسیار زیادی از اعضای سابق و ریش‌سفیدان حزب حاکم نیز به دلیل انجام تخلفات مالی در دوره‌های پیشین نیز بازداشت شدند. جالب آنکه بعد از بازداشت ژو یانگ کانا، رئیس سابق دستگاه امنیت داخلی چین و عضو یکی از بانفوذترین کمیته‌های حزب کمونیست چین، سایر اعضای حزب به جای حمایت از دوست و همکار سابق خود، از اقدام دستگاه مقابله با فساد حمایت کردند. این درحالی است که این اولین بار در تاریخ چین است که فردی در چنین موقعیت سیاسی با اتهام فساد مواجه می‌شود. اتفاق مشابهی نیز بعد از دستگیری زو کایهائو، معاون بازنشسته ارتش چین و از بلندپایه‌ترین افسران نظامی این کشور رخ داد. برخورد با چنین افرادی موجب شد تا کسی به واسطه نزدیکی به دایره قدرت، احساس امنیت برای ارتکاب تخلفات مالی نداشته باشد. اعضای خانواده متخلفان به‌طور مستقیم تحت تعقیب قرار نمی‌گیرند، اما از آن‌ها خواسته می‌شود تا تمام دارایی‌های غیرقانونی که به آن‌ها منتقل شده و همچنین تمامی مصارفی را که از منابع دولتی برای آن‌ها انجام شده است، به خزانه دولت بازگردانند. از جمله

این افراد، بستگان رئیس‌جمهور چین بودند که به گزارش شبکه خبری بلومبرگ در سال ۲۰۱۲، صدها میلیون دلار سرمایه به‌دست آورده بودند. وابستگان جیانگ زمین، رئیس‌جمهور سابق چین نیز از جمله دیگر اطرافیان مقام‌های بلندپایه چینی بودند که اموال و دارایی‌های آن‌ها مورد بررسی قرار گرفت و وجوه غیرقانونی باز پس گرفته شد. وانگ، سال ۲۰۱۷ بازنشسته می‌شود اما تا آن زمان می‌کوشد سازوکاری برای مقابله با فساد پایه‌ریزی کند که با رفتن او نیز ادامه یابد. وانگ می‌گوید مقابله با فساد سه مرحله دارد: مرحله اول ایجاد ترس از ارتکاب جرم است، اما اجرای مرحله دوم نیازمند تقویت اجرای قوانین است تا ارتکاب به جرم را دشوارتر سازد و اقدامات پیشگیرانه را گسترش دهد. آخرین مرحله از این مبارزه نیز تغییر فرهنگ سیاسی چین است تا مقام‌های این کشور حتی به فکر سوءاستفاده مالی نیز نیفتند.

الگوهای دیگر

البته در کنار این دو الگوی کلان، الگوهای دیگری هم برای مقابله با فساد دولتی مطرح شده است. به‌عنوان نمونه الگوی کشورهای جنوب شرق آسیا مانند اندونزی، سنگاپور و مالزی که تأکید خود را بر مبارزه با انگیزه‌های فساد قرار داده‌اند. در این الگو اصل اساسی در مقابله با فساد این است: «فساد به‌دلیل انگیزه‌ها و فرصت‌های فاسدشدن ایجاد می‌شود. از این‌رو برای مبارزه با فساد باید انگیزه ایجاد آن از بین برود». نمونه دیگر، الگوی کشورهایی است که در گذشته عضو بلوک شرق بوده‌اند مانند لهستان و گرجستان؛ در این الگو که «شوک‌درمانی» نام گرفته، تأکید جدی بر اصلاحات ساختاری نظام دولتی است. در الگوی کشورهای پساکمونیسم، فساد زائیده یک نظام حکومتی غلط و ناکارآمد تعریف شده و مهم‌ترین مؤلفه مقابله با آن تغییرات ساختاری است.

الگوهایی که کارآمد نیستند

باین‌حال، اتخاذ چنین تدابیر و روش‌های نظارتی به معنی به صفر رسیدن سوءاستفاده و فساد مدیران دولتی نیست. به‌عنوان نمونه در انگلستان که از

دید نهادهای نظارتی بین‌المللی و براساس شاخص‌های موجود، جایگاه نسبتاً مناسبی دارد، هرآنگاه شاهد فسادهای دولتی عجیب‌وغریبی هستیم. یک نمونه پرسروصدای چنین فسادهای گسترده‌ای چند سال پیش و در دولت گوردن براون نمایان شد. براساس اطلاعات منتشرشده توسط دلی تلگراف در آن زمان، تعداد زیادی از نماینده‌های متمدول مجلس انگلیس و اعضای کابینه با سوءاستفاده از قوانین موجود، میلیون‌ها پوند از اموال عمومی را صرف هزینه‌های شخصی، بازسازی و مبله کردن منازلشان، هزینه استخر، اقساط مسکن و خوشگذرانی‌های خود کرده بودند. در همین ایام بود که جک استراو و سر مالکوم ریفکیند، دو وزیر خارجه سابق انگلیس به اتهام سوءاستفاده از موقعیت سیاسی خود به سود یک شرکت چینی در ازای دریافت روزانه پنج هزار پوند محکوم شدند.

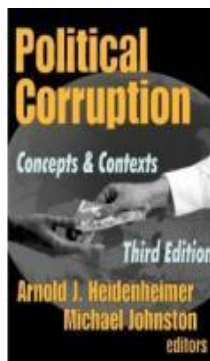
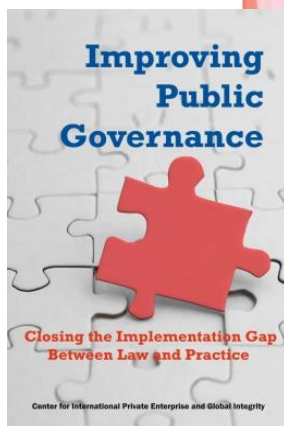
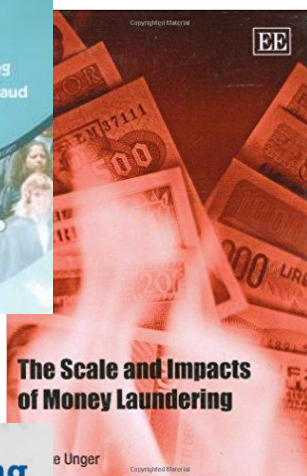
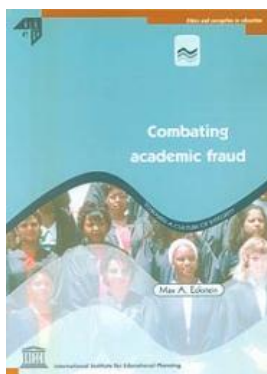
این نمونه‌ها در آمریکا نیز کم نیستند، رسوایی شرکت حسابرسی «انرون» در سال ۲۰۰۱ که عنوان بزرگ‌ترین فساد مالی در تاریخ آمریکا را از آن خود کرد، رسوایی مالی بیل کلینتون با عنوان وایت واتر، افشای رسوایی مالی در اداره کهنه سربازان آمریکا در سال ۲۰۱۴ که ۱۴۲ میلیون دلار پول معلولان آمریکایی به جیب مدیران دولتی رفته بود، تنها نمونه‌هایی از آن است. فساد مالی در نظام سیاسی آمریکا چنان است که اخیراً جیمی کارتر، رئیس‌جمهور اسبق آمریکا، با انتقاد از گستردگی این فساد، نظام سیاسی آمریکا را یک الیگارشی مبتنی بر رشوه توصیف کرده است. در کنار این‌ها رسوایی اخیر اسناد پاناما حاکی از این است که به‌رغم همه الگوهای ضدفساد و تلاش صورت گرفته برای مقابله با این پدیده شوم، خیلی نتیجه‌بخش نبوده است. در این صورت راهکار چیست؟

نظارت بیرونی شرط لازم و نه کافی

واقعیت این است که باوجود اهمیت نظارت بیرونی (آنچه هم در الگوی شرقی و هم در الگوی غربی مورد تأکید است) به‌عنوان شرط لازم در کنترل فساد به‌ویژه فساد مدیران دولتی، اما این شرط کافی نیست. مقابله با فساد نیازمند کنترل درونی نیز هست. از همین روست که بسیاری معتقدند مبارزه ریشه‌ای با فساد مدیران دولتی، مبارزه‌ای طولانی‌مدت است. در کنار راهکارهای کوتاه‌مدت و میان‌مدت، باید آموزش در مدارس

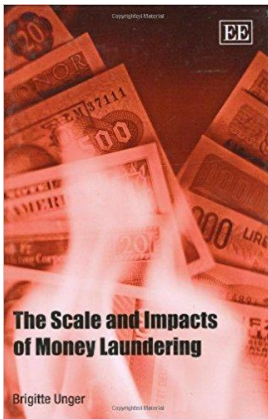
و خانواده از سنین کودکی به عنوان یک راهکار بلندمدت نیز در دستور کار قرار بگیرد. تأکید بر باورهای مذهبی و ارزش‌های اجتماعی برآمده از آن و تبدیل این باورها به نرم‌های اجتماعی می‌تواند کنترل درونی افراد جامعه در مقابل فساد را تقویت کند. این همان مؤلفه‌ای است که در غرب در چارچوب «اخلاق حرفه‌ای» و «خودکنترلی» از آن یاد می‌شود. خودکنترلی، ایجاد حالتی است در درون فرد که او را به انجام وظایفش متمایل می‌سازد، بدون آنکه عامل خارجی او را تحت کنترل داشته باشد. هدفی که در خودکنترلی دنبال می‌شود ارائه یک شخصیت سالم است که به بلوغ فکری رسیده، در برابر انواع مشکلات از خود مقاومت نشان می‌دهد و با آگاهی دست به انتخاب می‌زند. آنچه می‌تواند در مقابله با هیولای فساد به یک نظام حکومتی کمک کند تقویت خودکنترلی در کنار نظارت بیرونی است.

معرفی کتاب

مقیاس و تأثیرات پولشویی

نویسنده: برژیت اونگر

این کتاب به بررسی جامع مشکل پولشویی می پردازد. نویسنده با تبیین مشکلات ناشی از تعاریف متفاوت از پولشویی و جرایم مرتبط با آن شروع کرده است و چگونگی تأثیر آن را بر دورنمای توجه به چنین پدیده فراملیتی بررسی می کند. کتاب همچنین مروری کلی بر تکنیک های مختلف برای اندازه گیری مقدار پولشویی انجام شده در

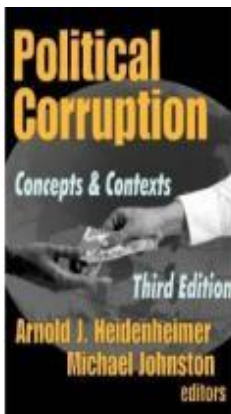
جهان، سازوکارها و مسیرهای پولشویی اموال غیرقانونی دارد. این اثر با ارزیابی اثرات کوتاه مدت و بلندمدت این مشکل در سراسر جهان به پایان می رسد. از آنجایی که این کتاب به سفارش وزارت امور مالی هلند نوشته شده است، نام این کشور به طور مداوم در میان نمونه های ذکر شده وجود دارد.

فساد سیاسی: مفاهیم و

زمینه ها

نویسندگان: هایدن هایمر و

جانستون

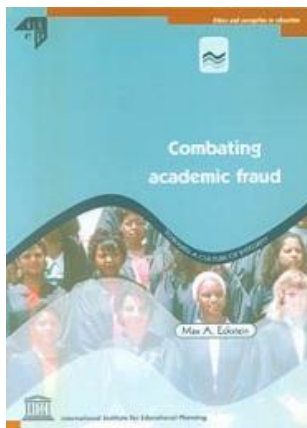
فساد سیاسی یکی از مرجع های سیاسی برای دانشگاہیان و کارشناسان علاقه مند به حوزه فساد است و آثار علمی زیادی در این زمینه به وجود آمده است. کتاب با خلاصه ای از

مفاهیم و تعاریف شروع شده و با بررسی فساد به عنوان جنبه ای از توسعه سیاسی، مدرن سازی و رشد اقتصادی ادامه می یابد. فصل های بعدی به

مقایسه فساد در دوران مختلف تاریخی و انواع رژیم‌های سیاسی می‌پردازد. موضوعات دیگر که در این کتاب مورد بررسی قرار گرفته اند شامل درک فساد، اندازه گیری فساد و فساد احزاب سیاسی است. نویسندگان کتاب را با بخشی درمورد تلاش‌های بین‌المللی برای کنترل فساد پایان داده‌اند.

مبارزه با تقلب دانشگاهی: به سوی فرهنگ درستکاری

نویسنده: ام.ای. اکشتاین

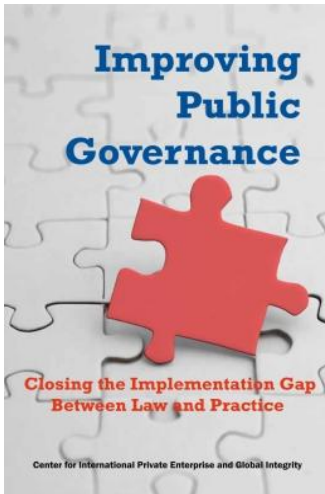

این کتاب اهمیت و گستردگی تقلب‌های علمی و تحصیلی را در چارچوب مناسبات بین‌المللی افراد، تبادل بین‌المللی اطلاعات و افکار و مواردی از تقلب‌های علمی-تجاری و دیگر انواع تقلب مرتبط در جامعه معاصر را بررسی کرده است. نویسنده انواع تقلب‌های

دانشگاهی مانند تقلب در آزمون‌های سطح بالا، سرقت ادبی، تقلب در مدارک و ... را شناسایی و مورد بحث قرار داده است. ازسوی دیگر نمونه‌هایی از اقداماتی که برای محدود کردن تقلب دانشگاهی انجام می‌شود مانند مداخلات دولتی و محلی، اقدامات تنبیهی، فعالیت‌های سازمان‌های علمی و حرفه‌ای و ارتقای سلامت تحصیلی نیز بیان شده‌اند. به‌طور کلی توجه اصلی کتاب بر افزایش مشارکت در فعالیت‌های دانشگاهی، اهمیت مدارک تحصیلی، ابعاد بین‌المللی تقلب دانشگاهی و نقش فناوری پیشرفته هم در تسهیل تقلب و هم مبارزه با آن است.

ارتقای حکمرانی عمومی: بستن شکاف بین قانون و اجرا

نویسندگان: آنا نادگروکویچس، مایکو ناکاگای، مارکو تومپیچ

قوانین صحیح یکی از پایه های اصلی حکومت دموکراتیک و توسعه اقتصادی در هر کشوری است. با این حال، تصویب چنین قوانینی تنها نیمی از پازل است. نیمه چالش برانگیزتر، اطمینان از این موضوع است که چارچوب قانونی به درستی اجرا شود.

در اغلب موارد تصویب یک چارچوب قانونی به عنوان یک هدف در نظر گرفته می شود؛ زیرا فرض بر این است که قوانین

حاکم هستند و در پی آن خدمات ارائه می شوند. واقعیت آن است که در بیشتر موارد شهروندان، تجار و جامعه مدنی شاهد شکست راه حل های قانونی در عمل هستند، چراکه انگیزه های اجرای آن ها ناچیز است.

این پدیده که به عنوان شکاف اجرایی شناخته می شود، تفاوت بین آنچه در اسناد حقوقی آمده است و اجرای عملی آن ها است که همه کشورهای جهان تحت تأثیر این پدیده هستند.

بسته شدن شکاف اجرای قوانین در هر کشوری نیاز به راه حل های متفاوت دارد و باید شرایط خاص هر محیطی برای مؤثر بودن آن در نظر گرفته شود. این کتاب راهنمایی برای کشف این موضوع است که چرا این شکاف اجرایی به وجود می آید و برخی از سناریوها و روش های ممکن را برای سه ذی نفع کلیدی برای حل این مشکل یعنی دولت ها، بخش خصوصی و جامعه مدنی ارائه می دهد. این کتاب همچنین شامل گزارش های دست اول از روزنامه هایی است که نشان داده اند که چگونه شکاف های اجرایی می تواند به حکومت های محلی و چشم انداز توسعه در کشورهای سراسر جهان صدمه وارد کند.

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، تقاطع سپهبد قرنی

سازمان بازرسی کل کشور، طبقه ششم

شماره تماس: ۰۷۶۲۳۶۱۳۶

نشانی الکترونیک: bazrasi.research@136.ir

www.bazrasi.ir